

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

26E JAARGANG

WOENSDAG 11 JUNI 1941

No. 1325

COMMISSIE VAN REDACTIE:

J. G. Koopmans, P. Lieftinck, N. J. Polak, J. Tinbergen
en F. de Vries.

Secretaris van de Redactie: M. F. J. Cool.

Redactie en Administratie: Pieter de Hoochweg 122, R'dam-W
Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408 (ten name van
„Economisch-Statistische Berichten”).

Abonnementsprijs voor het weekblad, waarin tijdelijk
is opgenomen het Economisch-Statistisch Maandbericht,
franco p. p. in Nederland f 21*.— per jaar. Buitenland en
koloniën f 23.— per jaar. Abonnementen kunnen met elk
nummer ingaan en slechts worden beëindigd per ultimo van
elk kalenderjaar. Losse nummers 50 cent. Donateurs en
leden van het Nederlandsch Economisch Instituut ontvangen
het weekblad gratis en genieten een reductie op de verdere
publicaties. Adreswijzigingen op te geven aan de Administratie.

Advertenties voorpagina f 0.50 per regel. Andere pagina's
f 0.40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

INHOUD:

	Blz.
Enkele hoofdlijnen van de nieuwe inkomstenbelasting door Dr. B. Schendstok	360
Balansstatistieken van hypotheekbanken, publicatie door de Redactie van het Economisch-Statistisch Maandbericht	363
Het parkeeren in het centrum van groote steden door Dr. J. G. Ramaker	366
Aanteekeningen.	
Het tarief der nieuwe Inkomstenbelasting	369
Overheidsmaatregelen op econo- misch gebied.....	372
Maandcijfers.	
Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.....	373
Statistieken.	
Geld- en wisselkoersen — Bankstaten	374

GELD- EN KAPITAALMARKT.

Op de *geldmarkt* vallen geen verschuivingen van be-
teekenis te vermelden. De voornaamste mutaties op den
laatststen weekstaat van De Nederlandsche Bank zijn
een vermindering van het bedrag der rechtstreeks
bij de Centrale Bank geplaatste schatkistpromessen
en een vermeerdering van de buitenlandsche portefeuille,
resp. met 20 en 16 miljoen gulden.

De *obligatiemarkt* heeft over het geheel genomen weinig
verandering ondergaan. In ons vorige overzicht werd
reeds melding gemaakt van de reactie op het koerspeil
als gevolg van de geruchten inzake een nieuwe staats-
leening. Die reactie is deze week niet teniet gedaan, maar
tot een verdere inzinking is het toch nauwelijks gekomen.
De 3—3½ pCt. Nederland sloot de week op 88, nadat 1941
sloot op 98, na een laagste notering van 97¹⁵/₁₆. In ver-
gelijking tot de slotnotering in de voorgaande week zijn
de afwijkingen nog maar uiterst gering. Opvallend was
het voorts, dat voor gemeenteleeningen en pandbrieven
het koerspeil zelfs de kleine inzinking van de staatsfondsen
vrijwel niet heeft overgenomen, integendeel, hier en daar
waren de koersen hooger. Wellicht hebben overzichten
van den aard als die, welke wij in ons vorig overzicht te
berde brachten, den druk op het koerspeil zoo beperkt
gehouden als tot nu toe het geval bleek. Trouwens, de
nieuwe leening, waarover werd gesproken, is nog niet
aangekondigd. Wel heeft het aan geruchten niet ontbro-
ken; men sprak nu zelfs van een totaal bedrag van een
milliard, terwijl ook over het rentetype nog weer afwij-
kende geruchten de ronde deden. Vooralsnog heeft de
obligatiemarkt, zooals gezegd, zich onder dit alles naar
verhouding zeer goed gehouden.

De *aandeelenmarkt* heeft over het geheel genomen een
uitgesproken flauwe tendens vertoond. Dit geldt vrijwel
over de heele linie. Zoowel de hoofdfondsen, als de minder
courante waarden, hadden te lijden onder aanbod. De
eenige uitzondering vormden aandelen AKU, die ge-
vraagd bleven, en bijna op het hoogste punt van de week
zijn gesloten. De verwachte maatregelen terzake van de
winstuitkeering van ondernemingen blijven de voor-
naamste oorzaak vormden van het aanbod, dat dan ook
in de allereerste plaats een druk legt op de relatief hoog
genoteerde aandelen. Tegen het einde der week kwam er
ook aanbod los in Amerikaansche waarden, zulks mede
in verband met geruchten, dat de handel in deze waarden
nog verder bemoeilijkt zou worden, een gerucht, dat
overigens nog geen enkele bevestiging kreeg.

ENKELE HOOFDLIJNEN VAN DE NIEUWE INKOMSTENBELASTING.

De nieuwe inkomstenbelasting vormt één geheel met de reeds tegen het einde van 1940 afgekondigde loonbelasting en de thans aangekondigde dividendbelasting. De laatste zal, naar verluidt, 15 pCt. bedragen, en geheven worden van binnenlandsche dividenden. De volgende regelen zullen gemakshalve geschreven worden, alsof ook deze dividendbelasting reeds was ingevoerd.

De beide voorheffingen zijn van verschillende structuur. De loonbelasting is een voorheffing van het persoonlijke type: de heffing vindt plaats ten laste van een bekende belastingschuldige; bij de inhouding van de belasting door den werkgever wordt met verschillende persoonlijke omstandigheden rekening gehouden. De dividendbelasting daarentegen is een voorheffing van het onpersoonlijke type. Zij zal tevens voorheffing van de winstbelasting moeten zijn, voor het geval, dat de dividendtrekker een aan de winstbelasting onderworpen lichaam is. Het in een kalenderjaar aan loonbelasting ingehouden bedrag kan tamelijk goed overeenstemmen met het bedrag, dat de belastingplichtige over hetzelfde jaar in totaal aan inkomstenbelasting verschuldigd is. Bij de dividendbelasting is deze overeenstemming vrijwel uitgesloten. Een eindafrekening met den belastingschuldige is hier dan ook regel. Zulks zal ook het geval zijn met de loonbelasting voor hen, die hun arbeidsinkomsten uit meer dan één dienstbetrekking genieten of naast hun inkomsten uit dienstbetrekking nog andere inkomensbronnen bezitten.

In de volgende beschouwingen zal er naar worden gestreefd, niet te treden in herhalingen van het perscommuniqué, dat door het Departement van Financiën op den Zaterdag vóór Pinksteren aan de dagbladders is verstrekt. Het is echter onmogelijk, dergelijke herhalingen geheel en al te vermijden en toch de belangrijkste punten van het Besluit op de Inkomstenbelasting 1941 te behandelen.

Verband tusschen inkomen en belastingjaar.

Het is overbekend, dat de Wet op de Inkomstenbelasting 1914, die thans voor natuurlijke personen geen belastingschuld meer doet ontstaan (art. 60 Besluit), de belastingschuld voor een geheel belastingjaar bepaalde naar gegevens, welke bij het begin van dat belastingjaar voorhanden waren. Dit geschiedde met behulp van een aantal ficties, waarvan de voornaamste waren: 1°. dat het inkomen in het belastingjaar uitsluitend zou vloeien uit de bij den aanvang van het belastingjaar voor den belastingplichtige bestaande bronnen van inkomen; 2°. dat al deze bronnen het geheele belastingjaar zouden blijven bestaan; 3°. dat er in den loop van het belastingjaar geen nieuwe bronnen zouden ontstaan; 4°. dat voor bronnen, welke reeds een vol kalender- of boekjaar voor den belastingplichtige hadden bestaan, de opbrengst over het komende belastingjaar werd gesteld op de opbrengst over het laatstverloopen kalender- of boekjaar; 5°. dat voor de overige op 1 Mei bestaande bronnen van inkomen de opbrengst over het komende belastingjaar moest worden begroot aan de hand van de op 1 Mei bestaande feiten.

De wet van 1914 belastte dus een *geconstrueerd* inkomen, en de constructie geschiedde met behulp van een apparaat, die men in vakkringen placht aan te duiden als het *bronnen-fictiestelsel*. Velen spraken ook van de *bronnentheorie*, doch dit is, gelijk hierna zal blijken, eigenlijk iets anders.

Het bronnen-fictiestelsel kan men vergelijken met het geval van den automobilist, die op zijn snelheidsmeter de snelheid afleest, waarmede hij op een gegeven moment rijdt, en dan concludeert, dat hij in het eerstkomende uur

evenveel kilometers zal afleggen als het getal bedraagt, dat de meter aanwijst. Het nieuwe stelsel daarentegen kan men het best vergelijken met den automobilist, die bij het begin en bij het einde van het uur zijn kilometer-teller raadpleegt, en dan constateert, hoeveel kilometer hij in een uur heeft gereden. Het laatste maakt een reëeler indruk, en het stelsel van inkomensbepaling over een reeds verstreken periode noemt men dan ook in de wandeling het *reële stelsel*. Dit reële stelsel is het systeem van de nieuwe inkomstenbelasting. Ook het reële stelsel moet zich echter van ficties bedienen om hanteerbaar te zijn. Dit is vooral dan waar, indien het reële stelsel is gecombineerd met vooruitbetalingen op afrekening. Dit nu is bij de nieuwe inkomstenbelasting het geval, en het doornige punt van de regeling der vooruitbetalingen — welke tot aanvulling van de beide voorheffingen dienen — laat het Besluit over aan een uitvoeringsbeschikking, die nog niet verschenen is. Wel leert het invoeringsbesluit ons reeds, hoe de vooruitbetalingen het eerste jaar zullen worden geregeld. Overigens zal ook de aandachtige lezer van het Besluit zelf meermalen den indruk krijgen, dat het reële stelsel toch niet zoo eenvoudig is als men bij oppervlakkige overweging zou denken: de aan het berekenen van inkomen en belasting gewijde artikelen zijn in het Besluit veel talrijker dan in de wet van 1914, en nochtans laat het Besluit een aantal zaken nog ter regeling over aan den Secretaris-Generaal. Aan den anderen kant valt niet te ontkennen, dat het Besluit op sommige punten uitvoeriger is dan de Nederlandsche wetgevingskunst tot dusver noodzakelijk placht te achten.

De beschikbare plaatsruimte laat niet toe, over het voor en tegen van het bronnen-fictiestelsel en van het reële stelsel uit te weiden. Wel is het een feit van algemeene bekendheid, dat de Commissie-Bodenhausen reeds vóór Mei 1940 zoo goed als gereed was met een ontwerp tot wijziging van de Wet op de Inkomstenbelasting, waarbij tot het reële stelsel zou worden overgegaan. Minister de Geer had dan ook reeds aangekondigd, dat hij hoopte, tegen Mei 1941 een nieuwe inkomstenbelasting — met een tarief, waarin de 50 rijksopcenten op de gemeentefondsbelasting zouden zijn versmolten — in werking te zien treden. De voornaamste bezwaren tegen het bronnen-fictiestelsel waren, dat het voor het publiek moeilijk te begrijpen was (de apparatuur van den snelheidsmeter is minder bevattelijk dan die van den kilometer-teller!) en dat het stelsel uitlokte tot ontduiking. Men kan nu eenmaal gemakkelijker, zonder zichzelf noemenswaard te schaden, invloed oefenen op den toestand op een bepaalde datum (1 Mei), dan op den toestand gedurende een geheel belastingjaar.

Het inkomensbegrip.

Het bronnenstelsel — t.w. de opvatting, dat van inkomen slechts sprake is, indien er iets uit de een of andere bron van inkomen¹⁾ genoten is — is in de nieuwe inkomstenbelasting behouden, behalve voor wat betreft het beschouwen van speculatiewinsten als deel van het inkomen. Het bronnenstelsel beteekent namelijk in wezen, dat onderscheid wordt gemaakt tusschen verrijkingen, die inkomen zijn, en andere, die geen inkomen, doch rechtstreeksche vermogensvermeerderingen zijn. Tot de laatste behooren bijvoorbeeld erfenissen en waardestijgingen van

¹⁾ Het begrip „bron van inkomen” laat zich in het kort aldus omschrijven, dat het een oorzaak is van een of meer baten, en wel een oorzaak, die een langeren bestaansduur heeft dan het moment, waarop de bate(n) wordt (worden) genoten. Voorzover menselijke activiteit oorzaak was van de bate, is er echter slechts sprake van een bron, indien de activiteit bestaat in het deelnemen aan het maatschappelijk ruilverkeer.

iemands bezittingen, voorzover deze laatste niet tot zijn bedrijfs- of beroepsvermogen behooren. Het belasten van speculatiewinsten als deel van het inkomen is dus met de brontheorie in strijd, vooral indien, gelijk in het thans ingevoerde Nederlandsche en in het Duitsche stelsel, een aantal transacties tot speculatie worden gestempeld, uitsluitend door het korte tijdsverloop, dat ligt tusschen den aankoop en den daarop gevolgden verkoop (voor onroerend goed twee jaar, voor andere zaken een jaar). Slechts bij verkoop vóór den aankoop draagt de transactie *van meet af aan* wettelijk het karakter van speculatie. Zulke termijnzaken zou men nog wel als „bronnen van inkomen” kunnen beschouwen. Het is echter eenvoudiger, alle speculatie over één kam te scheren, en te zeggen, dat inkomen ontstaat uit bronnen of uit speculatie.

Het Besluit geeft in art. 5 van de bronnen een indeeling, die tevens een limitatieve opsomming van de volgens het Besluit denkbare bronnen behelst. Deze opsomming is verwerkt in de volgende tabel, die een inzicht tracht te geven in de structuur van het belastingobject (voor binnenlandsche belastingplichtigen).

Belangrijk is vooral de onderscheiding tusschen winst eenerzijds en de overige bestanddeelen van het onzuiver inkomen anderzijds. Deze overige bestanddeelen — en deze alleen — noemt het Besluit het „verschil tusschen de inkomsten en de kosten van verwerving”. Wij zullen inkomtheidshalve liever spreken van de zuivere inkomsten. Onder de in art. 14 omschreven kosten van verwerving trekken in het bijzonder de aandacht de — tot dusver hier te lande niet toegestane — afschrijvingen op onroerende en roerende goederen. Anderzijds wordt geen afschrijving meer toegestaan op rechten op periodieke uitkeeringen, niet van het leven afhankelijk, die aan een termijn zijn gebonden.

Onzuiver inkomen van een bepaald belastingjaar (kalenderjaar).

Tot het onzuiver inkomen van een kalenderjaar behoort in de eerste plaats de winst van dat jaar. Voor volledig boekhoudenden wordt de winst bepaald per boekjaar, en daarna voor zooveel noodig herleid tot winst van het kalenderjaar. Voor de niet volledig boekhoudenden wordt

Schema van het zuiver inkomen.

Onzuiver inkomen (Art. 5)	}	Zuivere opbrengst van eigen onderneming en van arbeid.	Winst (Artt. 6—12).	{	Uit landbouwbedrijf (art. 18).
			Loon (Artt. 26 en 27).	}	Uit niet-agrarisch bedrijf *) (art. 19).
					Uit zelfstandig uitgeoefend beroep (art. 24).
			}	(Andere zuivere opbrengst van arbeid. (Art. 28).	}
	{				
	}	Zuivere opbrengst van vermogen.	Zuivere opbrengst van goederen. (Art. 30).	{	Huurwaarde van in eigen gebruik zijnde roerende en onroerende goederen, behalve van den inboedel (art. 570 B.W.).
			Zuivere opbrengst van roerend kapitaal. (Artt. 31—33).	}	Huur- en pachtsummen voor onroerend en roerend goed.
					Erfpacht, bekleemhuur, grondrente.
	}	Zuivere inkomsten in den vorm van periodieke uitkeeringen, voor zoover niet onder bovenstaande rubrieken vallend.	Periodieke uitkeering. (Art. 34).	}	Dividend, interest, altijddurende rente, lijfrente en andere al dan niet van het leven afhankelijke periodieke uitkeeringen (b.v. uit studieverzekeringen), met uitzondering van pensioenen (zijnde loon).
		Zuivere inkomsten uit speculatie.	Speculatiewinst. (Art. 35).	{	Publiekrechtelijke periodieke uitkeering, geen loon zijnde (b.v. ouderdomsrente).
					Niet onder „loon” vallende en niet in rechte vorderbare periodieke uitkeering, door rechtspersonen gedaan.
					Negatief onzuiver inkomen vóórvorig jaar, voor zoover vorig jaar nog niet verrekend.
					Negatief onzuiver inkomen vorig jaar.
					Al wat voor den genietter pensioen (uitgesteld loon) of opbrengst van roerend kapitaal is.
					Premie (of koopsom) voor lijfrente.

(Af:) 1° onverrekende verliezen van vorige jaren. (Art. 16)

2° persoonlijke verplichtingen (Art. 16)

(Blijft:). Zuiver inkomen (Art. 4).

(Bij:) Zuiver inkomen kinderen, voor zoover geen loon (Art. 43).

Totaal zuiver inkomen

Lijfrenten en andere (al dan niet van het leven afhankelijke) periodieke uitkeeringen tusschen bloed- en aanverwanten in de rechte lijn of in den tweeden graad der zijlijn blijven, zoowel voor den verstrekker als voor den genietter, buiten beschouwing, tenzij zij de tegenwaarde voor een praestatie vormen.

*) Onder „winst uit niet-agrarisch bedrijf” is ook gebracht de winst, bij verkoop van aandelen of winstbewijzen behaald door personen, die, tezamen met hun naaste verwanten, in den loop van de laatste 5 jaar voor meer dan een vierde geïnteresseerd waren.

de winst van een kalenderjaar afgeleid uit de bruto-winst van dat kalenderjaar; de bruto-winst wordt op haar beurt afgeleid uit den omzet (art. 12).

Het zooveen vermelde herleiden van de winst van boekjaren, welke gedeeltelijk buiten het kalenderjaar vallen, geschiedt op een bijzondere wijze (artikel 7), die zich het best door een voorbeeld laat uitleggen.

Gesteld, dat iemand tot 1 Juli 1941 een betrekking heeft, die hem f 250 per maand opbrengt. Daarna begint hij voor eigen rekening een bedrijf, waarvan het boekjaar loopt van 1 Juli tot en met 30 Juni. Het boekjaar 1941/42 levert een winst op van f 4000; het boekjaar 1942/1943 levert f 6000 winst op. Daarna verkoopt de belastingplichtige op 30 Juni 1943 het bedrijf tegen balanswaarde; hij verkrijgt met ingang van den volgenden dag een betrekking van f 500 per maand. Bij het begin van het bedrijf kan, naar schatting, de gemiddelde jaarlijksche winst van het bedrijf gesteld worden op f 3600 per jaar, of f 300 per maand. Uit eigen onderneming en uit arbeid tezamen geniet hij nu in 1941:

6 maanden salaris à f 250. —	f 1500
6 maanden winst, geschat op f 300 per maand	„ 1800
	Totaal 1941: f 3300

Over 1942 geniet hij:

Winst 1941/1942 f 4000; hiervan gaat af als reeds belast f 1800, blijft	f 2200
Winst eerste 6 maanden boekjaar 1942/1943	„ 1800
(De eenmaal gedane schatting van f 1800 over 6 maanden wordt namelijk aangehouden, zoolang een gelijk aantal maanden van een boekjaar in het kalenderjaar valt, waarin het boekjaar is begonnen)	
	Totaal 1942: f 4000

Het verdient de aandacht, dat dit bedrag van f 4000 gelijk is — en ook gelijk moet zijn — aan de winst van het boekjaar, dat in het kalenderjaar 1942 is geëindigd.

Over 1943 geniet hij:

Winst 1942/1943 f 6000; hiervan gaat af als reeds belast f 1800; blijft	f 4200
Salaris 1 Juli 1943—31 December 1943	„ 3000
	Totaal 1943: f 7200

Hieruit blijkt, dat de schatting van de winst bij het begin van het bedrijf dient om het inkomen gelijkmatiger over de jaren te verdeelen. Was de winst beschouwd als geheel behorend tot het kalenderjaar, waarin het boekjaar eindigt, dan zou het inkomen voor 1941, 1942 en 1943 onderscheidenlijk hebben bedragen f 1500, f 4000 en f 9000 (het laatste bedrag is verkregen door f 6000 winst te vermeerderen met f 3000 salaris). Er zou dan in totaal meer belasting verschuldigd zijn, doch de belasting zou ook gemiddeld veel later betaald moeten worden.

Het niet eenvoudigweg verschuiven van alle winst naar het kalenderjaar, waarin het boekjaar geëindigd is, is veelal bovendien nog in het belang van den belastingplichtige, indien bij de liquidatie stille reserves aan het licht komen, ook al wordt, krachtens art. 20, van zulke reserves, op verzoek, de eerste f 5000 onbelast gelaten en de rest belast met een speciaal tarief. Dit is vervat in art. 48, welk artikel een regeling treft van het belasten van bepaalde inkomensbestanddeelen, welke in ééns loskomen, doch in wezen in den loop van een reeks van jaren zijn verdiend. Dit tarief is afhankelijk van de grootte van het overige deel van het zuivere inkomen, doch bedraagt ten minste 15 pCt. en ten hoogste 37½ pCt.

Is, zoolang de genoemde percentages niet van toepassing zijn, de boekjaar-regeling in het belang van den contribuabele, anderzijds heeft de fiscus er belang bij, het veranderen van boekjaar om anti-fiscale redenen minder voordelig voor de contribuabelen te maken. Dit is vermoedelijk wel gelukt.

Tegen willekeurige winstverschuivingen trachten ook de bepalingen betreffende het berekenen van de winst

voor een boekjaar (bij volledige boekhouding) of over een kalenderjaar (bij gebreke van volledige boekhouding) te waken. De winst over een boekjaar wordt bepaald door balansvergelijking (art. 9) met waardeerings- en afschrijvingsvoorschriften (artt. 10 en 11). De beide laatste artikelen spelen ook een rol bij de in art. 12 beschreven methode: omzet, bruto-winst, netto-winst. De kenner van de artt. 7, 10 en 11 van de Wet op de Inkomstenbelasting 1914 en van de rechtspraak van den Hoogen Raad op die artikelen zal in art. 12 van het Besluit veel bekende terugvinden. Aangezien het berekenen van de winst „over de winst- en verliesrekening” tot hetzelfde resultaat moet leiden als de winstberekening „via de balans”, is het duidelijk, dat aldus, ook voor de volledig boekhoudende bedrijven, veel in stand gehouden is van een rechtspraak en een doctrine, welke met groot beleid zijn opgebouwd. Het geven van een commentaar op de wijze van winstbepalen is overigens binnen het bestek van dit artikel niet mogelijk.

Behalve de winst van het kalenderjaar behoort tot het onzuiver inkomen het totaalbedrag van de zuivere inkomsten. Tot welk jaar behooren de inkomsten en de kosten van verwerving? Het antwoord tracht art. 15 te geven. Duidelijker dan de Deutsche wet, die deze zaak geheel overlaat aan de uitvoeringsvoorschriften en de rechtspraak, doet art. 15 uitkomen, dat hier niet het kastelsel geldt, al is evenmin aangenomen, dat de inkomsten reeds tijdens haar rijpingsproces verworven worden. Het systeem van art. 15 laat zich het best illustreeren aan de hand van het geval van een obligatiebezitter. Gesteld, dat iemand een obligatie erft, waarvan de eerste halfjaarlijksche coupon een maand later vervalt en op dat tijdstip ook inderdaad inbaar is. Op den vervaldatum verwerft hij de volle halfjaarsrente als inkomst, ook al heeft hij eigenlijk 5 maanden rente geërd en daarover successierecht betaald. Het successierecht wordt niet tot de kosten van verwerving gerekend. De persoon in quaestie verwerft nu geen andere inkomst van dezelfde obligatie, alvorens de volgende coupondatum aanbreekt, tenzij hij voordien de obligatie (of de enkele loopende coupon) verkoopt. De loopende rente, die hij dan ontvangt van den koper, is dan voor hem een inkomst en behoort voor den koper tot de kosten van verwerving, en wel tot die van het jaar van aankoop. Voor zoover de loopende rente de provisie of het zegelrecht verhoogt, vormen deze verhoogingen kosten van verwerving voor verkoper en koper. Wordt de obligatie noodlijdend, dan wordt geen inkomst verkregen, alvorens de onbetaalde coupon los wordt verkocht of inbaar wordt (verg. art. 31, lid 4, en art. 36). Op te merken valt nog, dat een inkomst steeds als verworven wordt beschouwd, zoodra zij rentedragend is geworden.

Persoonlijke belastingplicht.

Belastingplichtig zijn uitsluitend natuurlijke personen. Er zijn binnenlandsche en buitenlandsche belastingplichtigen. De belastingplicht ontstaat voor de binnenlanders door het metterwoon geboren worden hier te lande of door het zich metterwoon vestigen hier te lande. Hij eindigt door het metterwoon verlaten van Nederland of door het sterven als inwoner van Nederland. Voor vrouwen is er nóg een oorzaak van aanvang en einde van den belastingplicht, namelijk aanvang en einde van haar huwelijk. Tijdens het huwelijk wordt alles, wat de vrouw betreft, op den man geënt. De belastingplicht van de gehuwde vrouw is echter niet meer geschorst van het oogenblik af, dat zij duurzaam gescheiden van haar man gaat leven. Bij deze situatie telt het huwelijk niet meer.

De belastingplicht van niet hier te lande wonenden begint en eindigt met den toestand van het hebben van één of meer binnenlandsche bronnen van inkomen (artt. 1 en 39).

Het Besluit spreekt van een belastingtijdvak (art. 4), indien de persoonlijke belastingplicht niet gedurende een geheel kalenderjaar heeft bestaan. De duur van het belastingtijdvak is van invloed op de toepassing van het tarief. Voorbeeld: een hier te lande wonende man sterft in den nacht van 31 Maart op 1 April. Hij laat een weduwe na. Voor den man is er een belastingtijdvak van 3 maanden (90 dagen); voor de vrouw van 9 maanden (270 dagen). Het inkomen van de 90 dagen wordt vermenigvuldigd met $\frac{360}{90}$; op het aldus gevonden jaarkomen wordt de tabel toegepast, en de belasting volgens de tabel wordt tenslotte vermenigvuldigd met $\frac{90}{360}$. Voor de weduwe geschiedt een analoge berekening (verg. art. 45).

Het kan niet anders, of in een betrekkelijk kort artikel als dit moest menig belangrijk punt onaangeroerd blijven. Naar volledigheid is dan ook niet gestreefd, veeleer alleen naar het belichten van den principiëlen opzet van het Besluit op de Inkomstenbelasting 1941 en naar het vestigen van de aandacht op enkele punten van secundaire aard, welke tot dusver nog niet in het publiek behandeld zijn.

B. SCHENDSTOK.

BALANSSTATISTIEKEN VAN HYPOTHEEK-BANKEN.

(Samengesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek in overleg met het Nederlandsch Economisch Instituut).

Verscheidene jaren achtereen werden in „De Kroniek van Dr. Mr. A. Sternheim” gegevens, ontleend aan de jaarverslagen van ondernemingen, in drieërlei vorm gepubliceerd en besproken. De afzonderlijke jaarverslagen werden onder het hoofd Balansanalyse behandeld, de gegevens van de verslagen van ondernemingen in eenzelfde bedrijfstak werden samengevat in Balansstatistieken, terwijl de totaalcijfers betreffende het kapitaal, de resultaten en de uitkeeringen van alle ondernemingen, die jaarverslagen publiceerden, onderverdeeld naar bedrijfstakken, in Conjunctuuroverzichten verwerkt werden.

Na de opheffing van De Kroniek heeft de Amsterdamsche Bank de bewerking der Conjunctuuroverzichten overgenomen; de eerste publicatie daarvan is 16 September 1940 gedateerd.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek en het Nederlandsch Economisch Instituut te Rotterdam zijn overeengekomen om voortaan, in onderlinge samenwerking, de Balansstatistieken te beverken en te publiceren. Het onderhavige artikel is daarvan de eerste vrucht. Het behandelt de hypotheekbanken, werkzaam in het binnenland, naar aanleiding van de jaarverslagen over 1939. Voor een goed inzicht en ter vergelijking zijn ook cijfers over eenige voorgaande jaren opgenomen.

Periodiek verschijnende gegevens omtrent het hypotheekwezen.

Alvorens de balansstatistieken 1939 te bespreken, lijkt het van belang de aandacht te vestigen op enkele publicaties, die regelmatig omtrent het hypotheekwezen verschijnen.

Zoo bevat het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek maandelijks, in de tabel „cijfers betreffende den economischen toestand in Nederland”, het bedrag der nieuw ingeschreven hypotheeken en den rentevoet van hypothecaire leeningen (vanaf 1 Januari 1940). Eenmaal per jaar verschijnt bovendien een overzicht, getiteld: „Pandbrieven van Hypotheekbanken”, dat gegevens bevat omtrent het uitstaande bedrag aan pandbrieven en de daarin voorgekomen mutaties. Het in 1940 verschenen overzicht, voorkomende

in de Juni-aflevering, blz. 709 e.v., geeft een meer uitvoerige toelichting dan gewoonlijk, terwijl, evenals reeds in 1938, ook gegevens omtrent uitstaande hypotheeken zijn opgenomen.

Door het Nederlandsch Economisch Instituut werden tot en met Januari 1941 maandelijks in Economisch-Statistische Berichten cijfers gepubliceerd omtrent den rentevoet van in de voorafgaande maand afgesloten eerste hypotheeken van normaal karakter in een aantal plaatsen in Nederland.

De afzonderlijke uitgave van het Centraal Bureau voor de Statistiek „Statistiek van het grondcrediet 1928—1937” geeft uitvoerige gegevens omtrent de hypothecaire inschrijvingen; de voornaamste cijferreeksen zijn sindsdien voortgezet in afzonderlijke „Mededeelingen” van het C. B. S., laatstelijk in Mededeeling no. 16 van April 1941.

Balansstatistieken van hypotheekbanken, werkzaam in het binnenland over 1939.

De gegevens, die voor deze statistiek aan de jaarverslagen der hypotheekbanken zijn ontleend, werden in de navolgende tabellen samengevat:

1. de gecombineerde balans en verlies- en winstrekening (tabellen I en II).
2. een specificatie van de uitstaande hypothecaire leeningen naar de grootte en naar aard en ligging van het onderpand (tabel III).
3. de gemiddelde rentemarge, voorzover de jaarverslagen deze vermelden (tabel IV).
4. het aantal executies (tabel IV).

Een specificatie van de hypothecaire leeningen en de uitstaande pandbrieven naar het rentetype, welke specificatie in vele jaarverslagen voorkomt, is in dit overzicht niet gemaakt. Een dergelijke specificatie komt voor in het artikel „Pandbrieven van Hypotheekbanken” op blz. 709 van het Maandschrift van Juni 1940.

Ondernemingen, welke verslagen bewerkt werden.

In dit overzicht zijn zooveel mogelijk dezelfde ondernemingen betrokken, waarvan de gegevens omtrent de pandbrieven onder de rubriek „Hypotheekbanken, werkzaam in het binnenland” zijn verwerkt in het genoemde artikel in de Juni-aflevering 1940 van het Maandschrift.

Ondernemingen, die, hoewel ze den naam hypotheekbank voeren, meer het karakter van een crediet- en voorschotbank dragen, zijn daarom niet opgenomen; in meerbedoeld artikel zijn deze ondergebracht in de rubriek „Crediet- en Voorschotbanken”.

Desondanks was het niet mogelijk geheel aan te sluiten bij het bedoelde overzicht. Van drie hypotheekbanken, die in liquidatie zijn, was namelijk geen verslag beschikbaar. Een vierde werd niet opgenomen, omdat ze het karakter van een maatschappij tot exploitatie van onroerende goederen heeft; de naam is sedert 1938 ook dienovereenkomstig gewijzigd. Het uitstaande bedrag aan pandbrieven van deze vier ondernemingen bedroeg per ultimo 1939 slechts ruim f 1.6 miljoen, zoodat praktisch toch wel volledige aansluiting bestaat. Niettemin vertoonen de totaalbedragen der uitstaande hypothecaire geldleeningen en der pandbrieven volgens vorengenoemd artikel een vrij belangrijk verschil met de overeenkomstige bedragen in de gecombineerde balans, die hier gegeven wordt.

Dit blijkt uit de volgende cijfers:

	Uitstaande hyp. leeningen ult. 1939	Uitstaande pandbrieven ult. 1939
	× miljoen gld.	
49 hypotheekbanken, in overzicht Pandbrieven opgenomen	790,9	742,9
45 hypotheekbanken, in dit over- zicht opgenomen	766,4	730,4

De verschillen zijn in hoofdzaak als volgt te verklaren:

1. in de specificatie der hypotheekrentetypen op blz. 715 van het betreffende Maandschrift waren mede opgenomen de hypothecaire leeningen, waarvoor een hypotheekbank een garantie heeft gegeven, doch die niet door haar zelve zijn verstrekt. In de balanscijfers kwamen deze leeningen niet voor.

2. de „andere leeningen”, in de gecombineerde balans als een afzonderlijke post voorkomende, waren in het artikel „Pandbrieven van hypotheekbanken” als pandbriefleeningen aangemerkt, als gevolg van het feit, dat ze door de betreffende hypotheekbanken ten behoeve van de statistiek als zoodanig waren opgegeven.

Per saldo zijn in dit overzicht 45 hypotheekbanken opgenomen. Dit is het aantal, dat een juridisch zelfstandig bestaan voert. Van enkele dezer instellingen is het aandeelenkapitaal echter geheel of bijna geheel in het bezit van een andere hypotheekbank, waarvan de gegevens eveneens in dit onderzoek is verwerkt zijn.

Economisch beschouwd is het aantal dan ook niet grooter dan 39. Daaronder bevinden zich twee hypotheekbanken, de 's-Gravenhaagsche en de Arnhemsche Hypotheekbank, waarvan het aandeelenkapitaal in het bezit van levensverzekeringmaatschappijen is.

De verwerving van dit aandeelenbezit heeft plaats gehad in 1938 en de aanleiding er toe moet gezocht worden in de destijds bestaande moeilijkheid, voldoende geschikte beleggingsobjecten te vinden tegen den minimum rentevoet, die door de levensverzekeringmaatschappijen nog acceptabel geacht werd. Het doel was, in de financiering van de hypothecaire vorderingen dezer hypotheekbanken een rendabele belegging te vinden voor een deel der beschikbare kapitalen. Intusschen heeft deze financiering geen grooten omvang aangenomen. Met de stijging van de rente, die sindsdien is ingetreden, verviel namelijk de rentebeslissing aanleiding. De 's-Gravenhaagsche Hypotheekbank had per ult. 1939 een bedrag van f 8.4 miljoen opgenomen bij het concern „De Nederlanden” van 1845, de Arnhemsche Hypotheekbank f 1 miljoen bij de Nationale Levensverzekeringbank. Daartegenover bedroeg het bedrag der uitstaande pandbrieven resp. f 21.2 en f 17.6 miljoen, waarvan slechts betrekkelijk geringe bedragen zich in het bezit van de houdsters der aandelen bevonden. Bij beide hypotheekbanken heeft volstorting van de aandelen plaats gehad.

Van de hypotheekbanken, waarvan het aandeelenkapitaal zich geheel of grotendeels in handen bevindt van andere hypotheekbanken, in dit overzicht opgenomen, zijn de balansen en verlies- en winstrekeningen eerst gecombineerd met die van de bank, die dit aandeelenkapitaal bezit. Het „geplaatst kapitaal” op de creditzijde van de gecombineerde balans, die in dit overzicht voorkomt, is dus het bedrag, dat bij derden uitstaat. Ook in de gecombineerde verlies- en winstrekening zijn dubbelstellingen van dezen aard vermeden.

De beteekenis van de hypotheekbanken voor de hypothecaire credietverleening.

Eenig inzicht in de beteekenis, die de hypotheekbanken voor de hypothecaire credietverleening hebben, geeft het navolgende staatje:

Bedrag der nieuwe hypothecaire inschrijvingen tot zekerheid van schulden, voortvloeiende uit geldleening (inclusief crediethypotheek) en niet genoemde oorzaken

waarvan:

ten gunste van Hypotheekbanken ¹⁾

„ „ „ andere banken en instellingen

„ „ „ particuliere personen

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

en instellingen, waaronder de levensverzekeringmaatschappijen en de spaarbanken een belangrijke plaats innemen, en dan dat van particulieren.

Het bedrag van de nieuwe hypothecaire inschrijvingen heeft in 1937, na een voortdurende daling sedert 1931, voor het eerst weer een stijging vertoond, welke stijging zich in 1938 voortzette. In 1939 vond echter weer een daling plaats onder den invloed van de steeds slechter wordende internationale verhoudingen in Europa en door de stijging der rente verdwenen mogelijkheid om hypotheekrenten op voor de geldnemers gunstiger voorwaarden over te sluiten.

De gang van zaken in 1939.

Het jaar 1939 is, voorzover het beloop van den rentestand betreft, voor de hypotheekbanken niet ongunstig geweest. De hypotheekrente is in den loop van het jaar gestegen van $3\frac{1}{2}$ à 4 pCt. tot $4\frac{1}{2}$ à $4\frac{3}{4}$ pCt. Deze stijging van de rente, die zich reeds in het begin van het jaar voerde, bewerkte, dat voor de leeningen betere voorwaarden konden worden bedongen en dat er een einde kwam aan de conversies naar lager rentetype, die zich in de laatste jaren hadden voorgedaan, en aan de vele vervroegde aflossingen tot dit doel. Dit uitte zich o.m. in het belangrijk lagere bedrag van de in 1939 gesloten leeningen, dat de jaarverslagen vermelden, en waarin in de meeste gevallen de gecontinueerde en overgesloten leeningen zijn begrepen. De daling van de baten „provisie” en „vergoeding voor vervroegde aflossing”, die de gecombineerde verlies- en winstrekening aanwijst, houdt er ook rechtstreeks verband mede.

Aan den anderen kant maakte de rentestijging een einde aan de voortdurende conversies van pandbrieven, die zich de laatste jaren, voornamelijk in 1937 en 1938, voordeden.

In de eerste maanden van 1939 hebben nog wel enkele conversies plaats gehad, doch spoedig werd door de koersdaling van pandbrieven, als gevolg van de internationale omstandigheden in het begin van het jaar, en het aantrekken van den rentestand, plaatsing van pandbrieven onmogelijk. Het totale bedrag van de in 1939 door 49 hypotheekbanken, werkzaam in het binnenland, geplaatste pandbrieven bedroeg dan ook niet meer dan f 16.9 miljoen; dat der conversies was f 12.8 miljoen (zie blz. 714 van het Maandschrift).

Een gunstige factor voor de hypotheekbanken was de omstandigheid, dat de conversies van betrekkelijk hoog rentedragende pandbrieven in hoofdzaak vóór 1939 hun beslag hadden gekregen; de pandbrieven, die ultimo 1939 uitstonden, waren in groote meerderheid van het lage rentetype van $3\frac{1}{2}$ pCt.

De toestand op de huizenmarkt, waar het peil der huren zich kon handhaven, terwijl de sedert Augustus sterk verminderde woningbouw ook voor de toekomst minder leegstaande woningen deed verwachten, was gunstig voor de hypothecaire debiteuren: dit kwam tot uitdrukking in een geringer worden van den achterstand in de voldoening van de rente- en aflossingsverplichtingen.

Het bedrag van de diverse afschrijvingsverplichtingen op de gecombineerde verlies- en winstrekening vertoont,

	1937	1938	1939	1937	1938	1939
	× miljoen gulden.			in procenten.		
	453,0	564,9	432,7	100	100	100

.....	453,0	564,9	432,7	100	100	100
-------	-------	-------	-------	-----	-----	-----

.....	26,3	60,5	51,3	10,2	10,7	11,9
-------	------	------	------	------	------	------

.....	238,0	311,6	241,4	52,6	55,2	55,8
-------	-------	-------	-------	------	------	------

.....	168,7	192,8	140,0	37,2	34,1	32,3
-------	-------	-------	-------	------	------	------

¹⁾ Hieronder begrepen alle „hypotheekbanken” die uitdrukkelijk dien naam voeren; dit is dus een grooter aantal dan de in dit artikel behandelde 45 banken.

Het aandeel van de hypotheekbanken in de nieuwe inschrijving is gedurende de laatste jaren iets gestegen. Het ligt echter belangrijk lager dan dat van andere banken

in overeenstemming hiermede, een vermindering t.o.v. het vorige jaar. Het aantal executies nam verder af en heeft een sedert 1929 ongekend laag peil bereikt.

De rentemarge.

Eenigszins in tegenspraak met het geschetste verloop schijnt het feit, dat de rentemarge, die door 39 hypotheekbanken in het verslag vermeld wordt, over het geheel genomen is gedaald, al is dat niet bij alle banken het geval. De gemiddelde hypotheekrente blijkt in 1939 in het algemeen van te zijn gedaald t.o.v. 1938, wat een gevolg hiervan kan zijn, dat renteverlagingen in den loop van 1938 slechts gedurende een deel van dat jaar invloed uitoefenden op het gemiddelde. Hoe de gemiddelde rente is berekend, wordt in de verslagen niet aangegeven. De gemiddelde pandbriefrente was in 1939 slechts zeer weinig lager dan in 1938. De daling van den post „rentewinst” op de gecombineerde verlies- en winstrekening is met het vorenstaande in overeenstemming.

Voor de gemiddelde hypotheek- en pandbriefrente en de gemiddelde rentemarge zie men tabel IV. Daarin is het rekenkundig gemiddelde weergegeven; een berekening heeft geleerd, dat de gewogen gemiddelden daarvan praktisch niet afwijken.

Tabel IV. Gemiddelde rente, Rentemarge. Aantal executies.

	1937	1938	1939
Gemiddelde hypotheekrente (39 banken) in pCt.	4,9423	4,6788	4,5305
Gemiddelde pandbriefrente (39 banken) in pCt.	4,0378	3,7349	3,6992
Gemiddelde rentemarge (39 banken) in pCt.	0,9045	0,9439	0,8313
Hoogste rentemarge in pCt. .	1,264	1,403	1,4563
Laagste rentemarge in pCt. .	0,2104	0,6535	0,43
Aantal executies	426	267	176

De balanscijfers.

Uit de gecombineerde balansen blijkt, dat de inkrimping

van het bedrijf, die zich ook in 1939 heeft voorgedaan — het bedrag der uitstaande vorderingen nam met ongeveer f16 miljoen af — belangrijk geringer geweest is dan in 1938.

Het bedrag der uitstaande hypothecaire leeningen van in het binnenland werkzame hypotheekbanken is bij de gecombineerde balansen, voorkomende in het Octobernummer 1939 van „De Kroniek”, vanaf 1931 steeds teruggegaan; de teruggang in 1939 is geringer dan in eenig jaar sedert 1934 het geval is geweest.

Als afzonderlijke post zijn opgenomen de „Hypotheek van de belegde reserve”. Een reëel verschil tusschen deze en de andere hypothecaire vorderingen is uiteraard niet aanwezig. Deze afzonderlijke opneming heeft slechts plaats gehad om zooveel mogelijk aansluiting te bewaren bij de balansen, zooals ze door de Hypotheekbanken gepubliceerd worden (op deze balansen komen de hypotheek van de belegde reserve tezamen met beleggingen in effecten en enkele andere beleggingen voor onder het hoofd „Belegde Reserve”) en bij de specificaties van de uitstaande leeningen, voorkomende in tabel III. Als regel zijn namelijk in de specificaties in de verslagen de hypotheek van de belegde reserve niet begrepen.

Het bedrag van de uitstaande pandbrieven, dat in 1937 vrijwel gelijk was aan dat van de hypothecaire vorderingen, is sindsdien weer daar beneden gedaald, wat een meer normale toestand geacht moet worden, aangezien de hypotheekbanken over belangrijke eigen middelen beschikken. In vorige jaren deed de toestand, dat een deel der hypothecaire vorderingen uit eigen middelen gefinancierd werd, zich ook steeds voor.

De teruggang van de kasmiddelen moet in verband met het vorenstaande gezien worden. Er deed zich in 1939 een betere beleggingsmogelijkheid in hypotheek van, terwijl de verminderde conversiebedrijvigheid ge-

Tabel I. Gecombineerde balansen van 45 hypotheekbanken, werkzaam in het binnenland.

	1937	1938	1939		1937	1938	1939
	× miljoen gld.				× miljoen gld.		
Obligo Aandeelhouders	83,8	81,1	78,4	Geplaatst Kapitaal	99,9	99,9	100,0
Hypothecaire Vorderingen	835,1	782,7	766,4	Statutaire- en Extrareserve, Dividendreserve en Onverdeelde Winst	35,6	36,0	35,8
Hypotheek van de belegde reserve	2,1	3,6	4,4	Uitgegeven Pandbrieven	835,9	759,6	730,4
Ingekochte Onderpanden	20,0	20,6	19,4	Andere Leeningen	—	0,2	10,4
Gebouwen	1,4	1,2	1,2	Bestemmings- en Verplichtingsreserves	10,7	11,2	12,2
Effecten	16,9	14,1	11,3	Uitgelote en Aflosbare Pandbrieven	26,5	15,1	3,0
Te vorderen intrest, debiteuren, diverse activa	16,8	14,0	13,8	Te betalen intrest, onkosten en Crediteuren inclusief Winstuitkeeringen	19,5	18,0	17,5
Prolongatie, Deposito, Kas, Bank, Giro	52,0	22,7	14,4				
	1028,1	940,0	909,3		1028,1	940,0	909,3

Toelichting gecombineerde balansen. Het geplaatst kapitaal is het kapitaal, dat bij derden uitstaat; aandeelenkapitaal van een hypotheekbank, dat zich in het bezit van een andere hypotheekbank, in dit overzicht opgenomen, bevindt, is niet medegedeld.

Vorderingen en schulden tusschen de hypotheekbanken in dit overzicht onderling, zijn tegen elkaar geschrapt. De winstverdeling is in de balans verwerkt.

Tabel II. Gecombineerde Verlies- en Winstrekeningen van 45 hypotheekbanken, werkzaam in het binnenland.

	1937	1938	1939		1937	1938	1939
	× miljoen gld.				× miljoen gld.		
Onkosten	2,6	2,6	2,5	Rentewinst	6,7	7,2	7,0
Emissiekosten en Conversiekosten	2,5	1,5	0,2	Provisie	0,9	1,1	0,7
Afschrijvingen en andere verliezen	2,9	3,5	2,9	Vergoeding voor vervroegde aflossing	0,4	0,3	0,2
Verliezen afgeboekt tegen Bestemmingsreserves	0,5	0,4	0,2	Exploitatie ingekochte onderpanden	0,6	0,7	0,8
Koersreserie Pandbrieven	0,1	—	—	Koerswinst Pandbrieven	0,1	0,5	0,6
Koersverlies Beleggingen	—	—	1,4	Terugboeking van Bestemmingsreserves	0,8	0,9	0,4
Dotaties aan Bestemmings- en Verplichtingsreserves	1,8	1,9	2,2	Rente Beleggingen	0,9	0,9	1,2
Dotaties aan Statutaire- en Extrareserve Dividendreserve en Onverdeelde Winst	1,0	1,3	1,4	Koerswinst Beleggingen	0,2	0,1	—
Dividend en Tantièmes	1,0	1,2	1,5	Terugboeking van Koersreserve Beleggingen	—	—	0,2
	12,4	12,4	12,3	Terugboeking van Statutaire- en Extrareserve, Dividendreserve en Onverdeelde Winst	1,8	0,7	1,2
					12,4	12,4	12,3

Toelichting gecombineerde Verlies- en Winstrekeningen. Afboeken van verliezen direct tegen reserves, zodat ze buiten de Verlies- en Winstrekening bleven, zijn, voorzover de verslagen voldoende inlichtingen bevatten, op de gecombineerde Verlies- en Winstrekening tot uitdrukking gebracht. De verliezen afgeboekt tegen bestemmingsreserves zijn daarbij in een afzonder-

lijken post ondergebracht, omdat tegen deze verliezen in het algemeen in vorige jaren gereserveerd is. Conversiekosten echter, die in vele gevallen ook direct ten laste van een reserverekening zijn geboekt, komen alle onder het hoofd Emissie- en Conversiekosten voor. De winstverdeling blijkt uit de Verlies- en Winstrekening.

Tabel IIIa. Specificatie der uitstaande leeningen

	1937	1938	1939	1937	1938	1939	1937	1938	1939
	naar de grootte der leeningen								
	× miljoen gld.			in procenten			Gemiddeld bedrag der leeningen × 1000 gld.		
Leeningen boven f 100.000,—	196,6	186,2	185,5	23,5	23,8	24,2	177,7	177,8	178,7
„ van f 75.000—f 100.000	69,4	65,6	62,5	8,3	8,4	8,1	85,7	85,9	86,3
„ „ f 50.000—f 75.000	105,0	100,2	99,0	12,6	12,8	12,9	60,6	60,9	60,9
„ „ f 25.000—f 50.000	159,2	150,9	146,8	19,0	19,2	19,1	35,1	35,0	35,0
„ „ f 10.000—f 25.000	182,6	167,2	162,5	21,9	21,3	21,2	15,9	15,8	15,8
„ beneden f 10.000	120,8	112,5	110,5	14,5	14,4	14,4	4,8	4,8	4,8
„ niet gespecificeerd	1,5	1,0	0,8	0,2	0,1	0,1	—	—	—
Totaal	835,1	783,6¹⁾	767,6¹⁾	100,0	100,0	100,0	18,6	18,7	18,7
	naar den aard van het onderpand								
	× miljoen gld.			in procenten					
Op: Gebouwd	780,4	739,9	726,2	93,5	94,4	94,6			
Ongebouwd	34,2	28,6	27,5	4,2	3,6	3,6			
Bouwterrein	8,7	7,6	7,6	1,0	1,0	1,0			
Niet gespecificeerd	11,8	7,5	6,3	1,3	1,0	0,8			
Totaal	835,1	783,6¹⁾	767,6¹⁾	100,0	100,0	100,0			

Tabel IIIb. Specificatie der uitstaande leeningen naar de ligging der onderpanden 1939.

	Aantal leeningen	Bedrag × mill. gld.	Gemidd. bedrag der leeningen × 1000 gld.		Aantal leeningen	Bedrag × mill. gld.	Gemidd. bedrag der leeningen × 1000 gld.
Groningen	629	5,0	8,0	's-Gravenhage	5635	134,8	23,9
Friesland	806	3,9	4,8	Rotterdam	4695	119,8	25,5
Drenthe	375	1,5	4,0	Overig Zuidholland	5468	86,6	15,8
Overijssel	1067	7,2	6,7	Zeeland	443	2,6	5,9
Gelderland	1509	14,9	9,9	Noordbrabant	2144	21,3	9,9
Utrecht	1769	29,5	16,7	Limburg	603	5,1	8,5
Amsterdam	6964	247,2	35,5	Meer dan één provincie	4	0,1	25,0
Overig Noordholland	8761	87,3	10,0	Niet gespecificeerd	—	0,8	—
				Totaal		767,6²⁾	

¹⁾ Inclusief f 0,9 miljoen hypotheek van de belegde reserve.

²⁾ Inclusief f 1,2 miljoen hypotheek van de belegde reserve.

ringere eischen aan de kasmiddelen stelde. (Zie de teruggang van het bedrag der uitgelote en aflosbare pandbrieven).

Het bedrag, waarmede de op korten termijn beschikbare middelen de schulden op korten termijn overtreffen, was per ult. 1939 grooter dan een jaar tevoren.

In het geplaatste kapitaal kwam in de laatste drie jaren vrijwel geen wijziging. De hiertegenoverstaande post „Obligo aandeelhouders” vertoont een daling, zoodat het gestorte kapitaal is toegenomen.

Uit de gecombineerde verlies- en winstrekening blijkt, dat de normale winstbronnen een behoorlijk overschot boven de kosten en de gewone, in het bedrijf geleden, verliezen vertoonen.

De teruggang van 1938 op 1939 in het bedrag der rentewinst, en in dat der baten uit provisie en vergoeding voor vervroegde aflossing, is reeds ter sprake gekomen.

De bate uit koerswinst op pandbrieven, die in 1938 nóg iets grooter was dan in 1939, is in beide jaren verkregen door inkoop van pandbrieven. Op de effectenbelegging werd in 1939 een belangrijk koersverlies geleden.

De tabellen III en IV spreken voor zichzelf. Uit tabel III blijkt, dat de leeningen boven f 100.000 een belangrijk percentage van het totale uitstaande bedrag uitmaken. Het toenemen van de groote posten, nu al sedert een reeks van jaren, is een bekend verschijnsel en hangt samen met de moderne bouwwijze van groote complexen. Dat deze groote posten een bijzonder risico meebrengen als gevolg van de omstandigheid, dat de onderpanden moeilijk verkoopbaar zijn, is duidelijk.

Bijna 95 pCt. van het totale bedrag is verleend op gebouwde eigendommen. Het gemiddelde bedrag per leening is verreweg het grootst bij die, verstrekt op onderpanden in de gemeente Amsterdam. In de drie grootste steden des lands is ruim 65 pCt. van het totale bedrag uitgezet. Deze concentratie in de groote steden is zeer verklaarbaar, maar brengt uiteraard ook bijzonder risico mee.

HET PARKEEREN IN HET CENTRUM VAN GROOTE STEDEN.

Het probleem.

Hoewel de moeilijkheden, veelal verbonden aan het parkeeren in het centrum van groote steden, zich thans weinig doen gevoelen, zal ongetwijfeld dit vraagstuk wederom op den voorgrond treden, als eenmaal het huidige benzinelooze tijdvak tot het verleden zal behooren. Het probleem moet dan ook de aandacht blijven hebben van hen, tot wier taak het behoort onze steden uit te rusten met alle voorzieningen, die deze behoeven om haar moeilijk te overschatten rol in het economisch leven der toekomst te vervullen.

In ons dichtbevolkte land dient uiteraard de bestemming van gronden met zorg bepaald te worden. Naarmate terreinen in de onmiddellijke nabijheid van groote centra gelegen zijn, stijgt hun waarde, om te culmineeren in de binnenstad, waar het dus — meer nog dan elders — geboden is alle ruimte zoo efficiënt mogelijk te gebruiken. Dit geldt evenzeer voor het bouw- als voor het straatoppervlak. De functie van dit laatstbedoelde oppervlak (in ruimen zin genomen) bestaat o.m. in het dienen van het verkeer in al zijn vormen. Het moet dan ook eenzijdig geschikt zijn om een vlotte afwikkeling van het rijverkeer mogelijk te maken, anderzijds gelegenheid bieden voertuigen vóór of bij panden te laten stoppen, stationneeren of parkeeren, ook omdat voor zeer talrijke city-bedrijven een stilstaande auto van oneindig meer beteekenis is dan een voorbijsnorende.

Stilstaande voertuigen beperken evenwel de wegbreedte, wat — althans in straten, die smal zijn of veel verkeer te verwerken hebben — ernstige belemmeringen voor het rijverkeer oplevert en dientengevolge het rendement van auto's drukt. Daar verbreeding of vermeerdering van de rijbanen steeds kostbaar en vaak onmogelijk

is, zal men geneigd zijn op groote schaal het parkeeren en zelfs het stoppen te verbieden, en — in het gunstigste geval — stilstaande vehikels te verwijzen naar bezijden de straten gelegen terreinen. Maar ook dan daalt het rendement van een auto, en wel meer

(a) naarmate de afstand tusschen parkeerplaats en reisdoel grooter is;

(b) naarmate de duur van het oponthoud korter en dientengevolge de verhouding tusschen den op het reisdoel doorgebrachten tijd en den „wandeltijd” (heen en terug) ongunstiger is, en tenslotte

(c) naarmate de verplaatsing tusschen parkeerplaats en reisdoel zonder auto bezwaarlijker is, hetzij omdat de personen, die dezen weg hebben af te leggen, slecht ter been zijn, hetzij omdat de vracht uit zware of onhandelbare goederen bestaat, hetzij omdat kruispunten of andere obstakels de wandeling bemoeilijken.

De „ideale” parkeerbanen en parkeerpleinen.

Hier vallen bepaalde gevolgtrekkingen uit af te leiden.

I. Allereerst is het duidelijk, dat voor onze binnenstadstraten noch algeheele parkeervrijheid, noch een algemeen stopverbod mogelijk of wenschelijk zijn. Het evenwicht moet gevonden worden door in elke richting slechts één baan van circa 2 meter in beslag te laten nemen door stilstaande voertuigen, teneinde het rijverkeer niet méér straatbreedte te ontnemen dan onvermijdelijk is. In bochten, en op andere moeilijke punten, zal ook dit zelfs niet toelaatbaar zijn, en overal zal streng tegen het zgn. double-parking gewaakt moeten worden. In smalle straten zal men het stoppen alleen óf links, óf rechts (al dan niet beurtelings) kunnen toestaan. Ook in „one way streets” verdient een dergelijke beperking vaak aanbeveling.

II. Het verkeer zal nu van deze banen het meest profijt trekken, indien zij gereserveerd worden voor die gevallen, waarin het rijden naar een parkeerterrein een onevenredig tijdverlies oplevert. Er dient dan ook, althans over dag, slechts op gestopt te worden voor het in- en uitlaten van passagiers, het laden en lossen van goederen, en het parkeeren gedurende 15 of ten hoogste 20 minuten, genoeg voor het bezoeken van een winkel, het voeren van een telefoongesprek, enz.

De vraag kan echter gesteld worden, in hoeverre een dergelijk beperkt parkeerverbod inderdaad tot een beter gebruik van de hoofdstraten onzer steden leiden zal. Immers, zou thans slechts door enkelen langer dan een kwartier geparkeerd worden, dan zou het effect slechts gering kunnen zijn. Te Rotterdam werden in 1938 voor den ouden stadsdriehoek, met de stationswijk en enkele andere aansluitende wegen, tellingen verricht. De opnemingen geschieden om het uur, en op Dinsdag, als het zakenleven hoogtij viert, werd 40 pCt. der auto's meer dan éénmaal geregistreerd. Voor den Coolsingel en de hierop uitmondende straten — de buurt waar lang parkeeren wel het minst welkom is — bleek het cijfer nog boven het gemiddelde te liggen, tot 47 pCt. toe. Bij de waarnemingen werden de stoppende en stationneerende voertuigen buiten beschouwing gelaten, zoodat de gevonden percentages bij berekening over *alle* stilstaande wagens lager zouden zijn. Het zou daarentegen hooger zijn geweest, indien de opnemers niet slechts om het uur hun ronde gemaakt hadden, maar geregistreerd zouden hebben, welke wagens langer dan de voorgestelde parkeerlimiet van 15 of 20 minuten op dezelfde plaats bleven staan. Het wil mij dan ook voorkomen, dat veilig mag worden aangenomen, dat talrijke „lang-parkeerende” auto's op de rijstraat beslag leggen, en dat mitsdien elke maatregel, die hun verwijdering daarvan mogelijk maakt, het rendement van het vervoer per auto zal verhoogen.

III. Een verdere conclusie is deze, dat voor „lang-parkeerende” voertuigen pleinen of terreinen noodig zijn, en wel in vrij grooten getale, om in zooveel mogelijk gevallen

nabij het reisdoel van automobilisten gelegen te zijn. Slechts bij uitzondering zullen zij aan meer dan pl.m. honderd wagens plaats moeten bieden. Deze laatste uitspraak is gebaseerd op algemeene waarnemingen, niet op berekeningen van het aantal „parkeerruimte-behoevenden”, die een bepaald bedrijf aantrekt. In de Vereenigde Staten heeft men in dit opzicht uitgebreide tellingen verricht en men schijnt er met vrij groote nauwkeurigheid te kunnen bepalen, voor hoeveel wagens in de nabijheid van een warenhuis, een kantoorpand, een schouwburg, enz. plaats moet zijn. Het is — ook indien men over een zeker scepticisme t.a.v. de waarde dezer normen heenstapt — onmogelijk de Amerikaansche statistieken ook voor Nederland ten grondslag te nemen. Niet alleen is de auto hier te lande veel minder verbreid (door toepassing van bepaalde coëfficiënten zou deze omstandigheid wellicht nog uit te schakelen zijn), maar onze levenswijze verschilt dermate van die der Amerikanen (de Nederlandsche huisvrouw, die met haar vriendinnen per auto shopt, is nog uitzondering!), dat sommige uitkomsten voor toestanden ten onzent eerder omgekeerd dan recht evenredig geldigheid zouden hebben ¹⁾.

IV. Tenslotte is het gewenscht, dat een parkeerplein, als in de voorafgaande alinea bedoeld, te vinden is binnen elk complex van bouwblokken, dat door hoofdverkeersstraten omsloten wordt. Dit voorkomt de noodzakelijkheid deze drukke straten te voet te kruisen en tempert mitsdien aanzienlijk de bezwaren, welke soms tegen de ligging van parkeerterreinen gekoesterd worden. Meer in concreto aangeven waar parkeerterreinen geschapen moeten worden, gaat bezwaarlijk. Elke stad toch heeft haar eigen gebouwen, markten en andere centra van bedrijf en vertier — om van de „bottlenecks” te zwijgen — welke alle bij de plaatsbepaling hun gewicht in de schaal leggen. Ook kan het in sommige gevallen aanbeveling verdienen een kran van parkeerpleinen om de stadskern aan te leggen, die den automobilist a.h.w. uitnoodigen zijn wagen te verlaten vóór hij zich in de binnenstad met haar nauwe straten begeeft.

Eén ding evenwel hebben vele parkeerterreinen in onze steden gemeen: zij zijn slechts een betrekkelijk klein deel van het etmaal flink bezet. In zakenwijken bewijzen ze goede diensten overdag, bij schouwburgen meestal alleen 's avonds, en rond markten en beurzen slechts op dagen en uren, waarop deze gehouden worden. Hierin zou men derhalve aanleiding kunnen vinden om de stadsontwikkeling zoodanig te leiden, dat dezelfde ruimten door de wagens van opvolgende categorieën parkeerders ingenomen kunnen worden. De mogelijkheden om deze terreinen efficiënter te gebruiken zijn echter beperkt, omdat andere, en belangrijker, stedenbouwkundige factoren zich in vele gevallen zullen verzetten tegen concentratie van inrichtingen en gebouwen, die op uiteenlopende tijden „in bedrijf” zijn. Een sterk sprekend voorbeeld is een veemarkt: deze behoeft een zeer groote parkeerruimte, welke slechts één of twee halve dagen per week gebruikt wordt; men zal deze markt echter niet in een centrum van vermaak kunnen vestigen, louter en alleen om het parkeerterrein ook 's avonds bezet te zien! Daarentegen zou men er wél naar kunnen streven schouwburgen, dancings en dergelijke etablissementen in de nabijheid van kantoren, restaurants en groote winkels te vestigen.

De financieele zijde van het vraagstuk.

Belangrijk — zooals bijna steeds — is het financieele aspect van het vraagstuk. Uitgangspunt hierbij zij, dat elk verkeer zijn eigen kosten moet dragen, opdat het vervoer zich op de economisch-juiste wijze over de

¹⁾ Een ander motief om de capaciteit van deze terreinen niet te zeer op te voeren ligt in de omstandigheid, dat groote concentraties van auto's veelal opstoppingen in den omtrek veroorzaken.

verschillende transportmiddelen zal verdeelen. De gewone grond- en aanlegkosten van onze straten kunnen m.i. evenwel niet ten laste van een bijzondere categorie weggebruikers gebracht worden en mogen zelfs geenszins uitsluitend als verkeersvoorzieningen beschouwd worden. Heffingen ter zake van het parkeeren langs het trottoir zijn dan ook uit dezen hoofde niet gerechtvaardigd. Anders staat het met de, buiten het stratencomplex gelegde, parkeerpleinen en -terreinen, waaraan soms groote bedragen ten koste gelegd moeten worden. Daar nu de heffing van parkeergelden even onpractisch is als die van tolgelden, is het rationeel, dat deze voorzieningen bestreden worden uit de algemeene belastingen, welke op het motorverkeer drukken. Dit is trouwens in overeenstemming met artikel 41 der Motorrijtuigenbelastingwet, waarvan het eerste lid zegt: „Behoudens de heffing van tol wordt terzake van het rijden met motorrijtuigen... op den openbaren weg geen andere belasting geheven dan welke krachtens deze wet aan het Verkeersfonds ten goede komt.” Logisch ware het dus om uit het Verkeersfonds aan de gemeenten te restitueeren hetgeen deze laatste in het bijzondere belang van het motorverkeer uitgegeven hebben. Dat de Kroon niettemin in verscheidene gevallen parkeergeldheffingen heeft goedgekeurd — bij uitzondering zelfs voor het parkeeren langs den trottoirband — kan dan ook moeilijk anders dan uit den precairen toestand van de overheidsfinanciën verklaard worden. Thans kan slechts de hoop uitgesproken worden, dat na den oorlog de financieele betrekkingen tusschen het Rijk en de gemeenten t.a.v. dit punt op een juistere basis gebracht zullen worden.

Dient nu elk parkeeren kosteloos te zijn, zooals het berijden van wegen thans nagenoeg geheel vrij is van tolleren en tollenaars? Voorzover het enkel en alleen parkeeren betreft, kan het antwoord moeilijk anders dan bevestigend luiden. Wenscht men echter bijzondere diensten, b.v. bewaking, dan is betaling alleszins gerechtvaardigd. Maar men keere de zaak niet om, door den automobilist niet de gelegenheid te bieden zijn wagen ergens onbewaakt achter te laten, en hem dan aan te spreken ter zake van een „dienst”, waar hij wellicht geenszins prijs op stelt, al werd hij hem kosteloos bezeten! De bewaking dient dan ook beperkt te worden tot zeer enkele afgesloten terreinen, uitgerust met een pompinstallatie, een wachtkamer, een toiletinrichting, telefooncellen, enz. Ook zal het voor bepaalde winkels aantrekkelijk zijn zich in de nabijheid te vestigen en deze „stations voor het wegverkeer” zullen stellig gewaardeerd worden door hen, die een reis van eenigen duur afgelegd hebben om de stad te bereiken, waar zaken, winkels en vertier hen wachten. Zeer vaak immers laten automobilisten van deze categorie den wagen het liefst gedurende hun geheele verblijf in de stad op één plaats staan, waar dan tegen vertrektijd de reisgenooten elkander terugvinden. Voorts biedt vertrouwde bewaking de mogelijkheid om op het parkeerterrein pakjes te laten afleveren, zoodat men niet verplicht is — wil men het aangeschafte in den wagen mee naar huis nemen — heterogene dozen en andere colli zelf mee te sjouwen naar alle winkels, kantoren, café's en andere oorden, die men tijdens zijn rondzwervingen door de metropool aandoet. Ongetwijfeld zal deze „service” het doen van inkoopveneraangenamen en stimuleeren.

De toekomstige ontwikkeling.

Bij deze beschouwingen dringt zich tenslotte nog de vraag op, of de overheid — en in het bijzonder de gemeentelijke — tot taak zal hebben om maar steeds te voorzien in de behoefte aan parkeerruimte, welke behoefte — naar te verwachten valt — na den oorlog weer van jaar tot jaar zal toenemen. Aan bepalingen nopens rooilijnen en gevelhoogten ligt de gedachte ten grondslag, dat het

bouwen ondergeschikt moet zijn aan de volksgezondheid, de veiligheid, de openbare orde, kortom, aan het algemeen belang. Nu het verkeer in de 20e eeuw van steeds grootere beteekenis is geworden, ligt het in de rede, dat aan het bouwen andere en nieuwe eischen gesteld worden, die voortspruiten uit de behoeften van dit moderne verkeer. Het parkeeren is één der problemen, die in verband hiermede ontstaan zijn, zoodat men niet ontkomt aan de slotsom, dat bij het bouwen voortaan ook (of althans méér) rekening gehouden zal moeten worden met dit belang. Een enkel voorbeeld moge dit illustreeren:

Blijkt ergens net voldoende parkeerruimte te zijn voor de bezoekers van een kantoorgebouw, indien dit een gebruiksoppervlak heeft van 200 m², bij een frontbreedte van 10 m, dan zal dit, ceteris paribus, niet meer het geval zijn, indien dit pand afgebroken en vervangen wordt door een kantoorgebouw, dat — zonder een grootere breedte te hebben — wél een grooter oppervlak heeft, onverschillig of dit door grootere diepte of door meer verdiepingen ontstaat. De bouw van een dergelijk pand zou tot gevolg kunnen hebben, dat de gemeente tot onteigening en slooping van een naburig gebouw zou moeten overgaan om het vereischte parkeerooppervlak te verkrijgen. Dit ware een absurde consequentie van het overigens juiste standpunt, dat de overheid uit de opbrengst van algemeene verkeersbelastingen wegen en parkeerruimten dient te bekostigen. Dit beginsel houdt dan ook niet in, dat de gemeenten overal en altijd parkeerruimte moeten klaren, waar het particulieren behaagt, behoefte aan parkeerplaatsen te scheppen, en zowel in Engeland als in Duitschland heeft men de laatste jaren gepoogd deze zijde van het vraagstuk tot oplossing te brengen:

De „Restriction of ribbon development act 1935 (as amended by the Trunk roads act 1936)” bepaalt in Section 17, dat bij het verleenen van bouwvergunningen, „unless the local authority is satisfied that where:

a. the character of the new building is such as not to be likely to cause increased vehicular traffic along any road adjacent thereto; or

b. satisfactory arrangements have been, or will be, made for limited interference with traffic along the roads adjacent thereto, the local authority, after consultation with the chief officer of police for the district, may, as a condition of their approval, require the provision and maintenance of such means of entrance and egress, and of such accommodation for the loading or unloading of vehicles, or picking up and setting down of passengers, or the fuelling of vehicles, as may be specified by the local authority for the purpose of limiting such interference as foresaid”.

De „Reichsgaragenordnung” van 17 Februari 1939 verplicht tot het maken van parkeerruimten en garages in bepaalde gevallen (Abschnitt II):

„1. Wer Wohnstätte, Betriebs- und Arbeitstätte oder ähnliche bauliche Anlagen errichtet oder Um- und Erweiterungsbauten ausführt, die den Wert solcher baulichen Anlagen erheblich steigern, hat für die vorhandenen und zu erwartenden Kraftfahrzeuge der Bewohner, des Betriebes und der Gefolgschaft Einstellplatz in geeigneter Größe, Lage und Beschaffenheit samt den notwendigen Zubehöranlagen auf dem Baugrundstück oder in der Nähe zu schaffen.

2. Wenn durch die Errichtung baulicher Anlagen voraussichtlich ein erheblicher zusätzlicher Zu- und Abgangsverkehr entstehen wird, ist Einstellplatz auch für die nach Art des Betriebes gleichzeitig anwesenden Kraftfahrzeuge der Besucher und Benutzer zu schaffen, soweit es die hiernach zu erwartenden Verhältnisse erfordern.

3. Durch örtliche Baupolizeiverordnungen oder Ortsatzung kann für das ganze Gemeindegebiet oder für Teile bestimmt werden, dasz auch bei bestehenden Wohnstätten,

Betriebs- und Arbeitstätten oder ähnlichen baulichen Anlagen Einstellplatz nach Abs. 1 für die vorhandenen Kraftfahrzeuge der Bewohner, des Betriebes und der Gefolgschaft gefordert werden kann, wenn auf dem Grundstück die benötigte Fläche in geeigneter Lage und Größe vorhanden ist."

Voor ons land ware het wellicht het eenvoudigst (en toch afdoend) verkeersbezwaren als nieuwen weigeringsgrond voor het verleenen van een bouwvergunning in de Woningwet op te nemen.

Waarschijnlijk zal men slechts bij uitzondering tot weigering moeten overgaan; in tal van gevallen zal een bij het bedrijfsoppervlak en den bedrijfsaard passende parkeer-ruimte — vaste normen zal men in de Bouwverordening vooralsnog wel niet kunnen aangeven — gevonden kunnen worden door een deel van het perceel onbebouwd te laten, door den beganen grond of den kelder als parkeerplaats in te richten, door de auto's per lift naar een verdieping of naar het dak te brengen, of wel door de wagens in een zgn. paternosterlift op te bergen. Het verschil in kosten, dat door het maken van dergelijke voorzieningen veroorzaakt wordt, dient — het bovenomschreven standpunt laat niet anders toe! — ten laste der gemeente te komen, die hier-teenover evenwel haar aandeel moet kunnen stellen in de baten, welke de overheid uit het verkeer trekt.

Parkeerplaatsen, welke krachtens een zoodanige regeling tot stand komen, moeten vanzelfsprekend door een ieder gebruikt kunnen worden, ook al moge de bouw van een bepaald pand er de aanleiding toe zijn geweest. Dit is trouwens een consequentie van de financiering uit de publieke kas. Maar bovendien eischt een rationeel gebruik der beschikbare plaatsen evenzeer, dat een dergelijke parkeerruimte niet alleen toegankelijk is voor de bezoekers van het gebouw, waarbij het behoort, doch — met name buiten de bedrijfsuren van dat gebouw — ook anderen categorieën automobilisten ten dienste staat.

Dr. J. G. RAMAKER.

AANTEKENINGEN.

HET TARIEF DER NIEUWE INKOMSTENBELASTING.

In aansluiting bij het artikel elders in dit nummer, dat zich bezig houdt met enkele punten van meer principiële aard betreffende het Besluit op de Inkomstenbelasting 1941, laten wij hier een korte aantekening over de structuur van het tarief dezer belasting volgen.

De vorm, waarin dit tarief is gepubliceerd — de bekende belastingtabel in twaalf kolommen — maakt het voor belanghebbenden gemakkelijker dan vroeger om, in een concreet geval, met één oogopslag uit het tarief af te lezen, hoeveel belasting over een bepaald jaarinkomen bij een bepaalde gezinssamenstelling verschuldigd is. Daar staat echter tegenover, dat de groote lijnen, die aan de samenstelling van het tarief ten grondslag liggen, thans minder gemakkelijk te onderkennen zijn dan dit bij de vroegere Inkomsten- en Gemeentefondsbelastingen het geval was. Wij meenen er daarom goed aan te doen hier enkele tabellen te laten volgen, waarin het nieuwe tarief is weergegeven in een vorm, welke die van de tot dusver geldende tarieven zooveel mogelijk benadert.

De tabellen hebben betrekking op de tariefgroepen I (Ongehuwden beneden de 65 jaar) en II (Gehuwden zonder kinderen). Voor elk van deze beide groepen is het tarief op twee wijzen weergegeven. De eerste opstellingswijze — de tabellen A — geeft het duidelijkste inzicht in de structuur van het nieuwe tarief en den opbouw van de progressie-schaal, en tevens in enkele onregelmatigheden, die in deze schaal voorkomen: o.m. op de punten, waar de „intervallen" tusschen de opvolgende inkomensklassen stijgen, resp. van f 50.— tot f 150.— (bij een inkomensniveau van f 4000.— p. j.) en van f 150.— tot f 300.—

(bij een inkomensniveau van f 7000.— p. j.). Bij deze opstellingswijze is de klasse-indeeling aangegeven volgens de methode der „gemiddelde zuivere inkomens" per klasse — in den Duitschen tekst „Mittelbeträge" genaamd —, zooals deze in de officieele tabel voorkomt.

Bij de tweede opstellingswijze — de tabellen B — zijn de structuur van het tarief en de hierboven bedoelde onregelmatigheden in de progressie-schaal iets minder gemakkelijk te onderkennen dan bij de tabellen A. Niettemin drukken wij ook deze opstellingswijze af, o.m. omdat het met behulp hiervan iets eenvoudiger is om voor ieder concreet geval de verschuldigde belasting te berekenen. De aandacht wordt er op gevestigd, dat in deze tabellen B de klasse-indeeling niet volgens de „Mittelbeträge", maar volgens de grensbedragen tusschen de inkomensklassen (f 525.—, f 575.—, enz.) is aangegeven¹⁾.

De volgende conclusies kunnen uit de navolgende tabellen (zie blz. 370 en 371) worden getrokken:

1) De belastingpercentages, berekend over het *geheele* inkomen, stijgen in elk der beide groepen I en II geleidelijk — zij het ook niet geheel regelmatig — tot een „plafond", dat voor groep I (ongehuwden) 65 pCt. bedraagt en bereikt wordt bij een gemiddeld zuiver inkomen van f 106.900.— per jaar, terwijl voor groep II (gehuwden zonder kinderen) dit „plafond" 55 pCt. bedraagt en bereikt wordt bij een gemiddeld zuiver inkomen van f 96.700.— per jaar.

2) De belastingpercentages, berekend over opvolgende *inkomenseelen* (dus over *toenemingen* van het jaarinkomen met telkens f 50.—, f 150.— of f 300.—), stijgen in een betrekkelijk sifel tempo tot aan de inkomensklasse van gemiddeld f 2500.—, en blijven daarna over geruimen afstand vrijwel stabiel op een peil van 23 à 25 pCt. voor gehuwden, resp. 34.5 à 37.5 pCt. voor ongehuwden, totdat een inkomensniveau van f 10.000.— is bereikt. Voorbij dit punt stijgen zij geleidelijk verder tot een peil van 70 pCt. — dat is dus zowel voor groep I als voor groep II *hooger* dan het maximale belastingpercentage over het *geheele* inkomen! — welk niveau van 70 pCt. voor groep I (ongehuwden) reeds bij een jaarinkomen van pl.m. f 20.000.—, voor groep II (gehuwden) daarentegen eerst bij een jaarinkomen van pl.m. f 75.000.— wordt bereikt. Boven deze grenzen wordt derhalve voor elke f 300.— meer jaarinkomen f 210.— meer aan belasting geheven. Dit blijft zoo, totdat het sub 1 genoemde punt bereikt wordt, van waar af de belasting over het *geheele* inkomen wordt geheven volgens het „plafond"-percentage van 65 pCt. (voor groep I), resp. 55 pCt. (voor groep II); voorbij dit punt worden deze laatste percentages dus ook geheven van verdere toenemingen van het jaarinkomen met telkens f 300.— (resp., boven de f 124.750.— jaarinkomen, op welk punt de tabel eindigt, over toenemingen met telkens f 100.—).

3) Het belastingbedrag voor groep I bedraagt voor alle inkomens tusschen de f 1600.— en pl.m. f 20.000.— het 1,5-voud van dat voor groep II; boven de grens van pl.m. f 20.000.— jaarinkomen wordt dit verhoudingsgetal geleidelijk lager, om tenslotte te dalen tot 65/55, d.i. iets beneden het 1,2-voud.

¹⁾ Hoewel dit uit de officieele tabel niet duidelijk blijkt, moet — naar ons bij informatie te bevoegder plaatse werd medegedeeld — deze tabel aldus worden gelezen, dat, evenals dit bij de loonbelastingtabel het geval is, een inkomensbedrag, dat de grens tusschen twee opvolgende klassen vormt, zelf zal worden belast volgens het tarief voor de *laagste* dezer beide klassen; dus bijv. een inkomen van f 525.— per jaar volgens het tarief voor klasse I (f 475.— tot f 525.—) en eerst een inkomen van *meer* dan f 525.— per jaar volgens het tarief voor de eerstvolgende klasse.

Tabellen A.

Tarief voor belastinggroep I (ongehuwden beneden de 65 jaar)

Bij een belastbaar jaarinkomen van	f 475 t.e.m. f 600	f 16.— (= 3,2 pCt.) *)	f 4.— (= 8 pCt.)	f 50	f 525
	f 600 „ f 1.000	f 24.— (= 4,0 pCt.)	f 5.— (=10 pCt.)	f 50	f 625
	f 1.000 „ f 1.300	f 64.— (= 6,4 pCt.)	f 6.— (=12 pCt.)	f 50	f 1.025
	f 1.300 „ f 1.500	f 100.— (= 7,7 pCt.)	f 7.— (=14 pCt.)	f 50	f 1.325
	f 1.500 „ f 1.600	f 128.— (= 8,5 pCt.)	f 8.— (=16 pCt.)	f 50	f 1.525
	f 1.600 „ f 1.700	f 144.— (= 9,0 pCt.)	f 9.— (=18 pCt.)	f 50	f 1.625
	f 1.700 „ f 1.900	f 162.— (= 9,5 pCt.)	f 9.75 (=19,5 pCt.)	f 50	f 1.725
	f 1.900 „ f 2.100	f 201.— (= 10,6 pCt.)	f 11.25 (=22,5 pCt.)	f 50	f 1.925
	f 2.100 „ f 2.300	f 246.— (= 11,7 pCt.)	f 13.50 (=27 pCt.)	f 50	f 2.125
	f 2.300 „ f 2.500	f 300.— (= 13,0 pCt.)	f 15.75 (=31,5 pCt.)	f 50	f 2.325
	f 2.500 „ f 4.000	f 363.— (= 14,5 pCt.)	f 17.25 (=34,5 pCt.)	f 50	f 2.525
	f 4.000 „ f 7.000	f 880.50 (= 22,0 pCt.)	f 51.75 voor de inkomensklasse van f 4.025 t.e.m. f 4.225, benevens met eenzelfde som van f 51.75 (=34,5 pCt.) voor elk bedrag van f 150 of gedeelte daarvan, waarmede het belastbare inkomen de som van f 4.225 te boven gaat.		
	f 7.000 „ f 10.000	f 1.915.50 (= 27,4 pCt.)	f 109.50 voor de inkomensklasse van f 7.075 t. e. m. f 7.450, benevens met f 112.50 (=37,5 pCt.) voor elk bedrag van f 300 of gedeelte daarvan, waarmede het belastbare inkomen de som van f 7.450 te boven gaat.		
	f 10.000 „ f 12.100	f 3.037.50 (= 30,4 pCt.)	f 135.— (=45 pCt.)	f 300	f 10.150
	f 12.100 „ f 15.100	f 3.982.50 (= 32,9 pCt.)	f 157.50 (=52,5 pCt.)	f 300	f 12.250
	f 15.100 „ f 17.800	f 5.557.50 (= 36,8 pCt.)	f 180.— (=60 pCt.)	f 300	f 15.250
	f 17.800 „ f 19.900	f 7.177.50 (= 40,3 pCt.)	f 201.50 voor het eerste, met f 202 (= ± 67 pCt.) voor het tweede tot en met zesde, en met f 201.— voor het zevende bedrag van f 300 of gedeelte daarvan, waarmede het belastbare inkomen de som van f 17.950 te boven gaat.		
	f 19.900 „ f 106.900	f 8.590.— (= 43,2 pCt.)	f 210.— (=70 pCt.)	f 300	f 20.050**)
	f 106.900 „ f 124.750	f 69.485.— (= 65 pCt.)	f 195.— (=65 pCt.)	f 300	f 107.050
	meer dan f 124.750	f 81.120.— (= 65 pCt.)	f 65.— (=65 pCt.)	f 100	f 124.800

*) Over het laagste (gemiddelde) inkomensbedrag in de betreffende klasse.

***) Voor het laatste „interval” binnen deze inkomensklasse (overschrijding van de inkomensgrens van f 106.750) bedraagt de toename der verschuldigde belasting slechts f 205.— inplaats van f 210.—.

Tarief voor belastinggroep II (gehuwden zonder kinderen)

Bij een belastbaar jaarinkomen van	f 775 t.e.m. f 900	f 16.— (= 2,0 pCt.) *)	f 4.— (= 8 pCt.)	f 50	f 825
	f 900 „ f 1.400	f 24.— (= 2,7 pCt.)	f 4.50 (= 9 pCt.)	f 50	f 925
	f 1.100 „ f 1.300	f 42.— (= 3,8 pCt.)	f 5.— (=10 pCt.)	f 50	f 1.125
	f 1.300 „ f 1.500	f 62.— (= 4,8 pCt.)	f 5.50 (=11 pCt.)	f 50	f 1.325
	f 1.500 „ f 1.700	f 84.— (= 5,6 pCt.)	f 6.— (=12 pCt.)	f 50	f 1.525
	f 1.700 „ f 1.900	f 108.— (= 6,4 pCt.)	f 6.50 (=13 pCt.)	f 50	f 1.725
	f 1.900 „ f 2.100	f 134.— (= 7,1 pCt.)	f 7.50 (=15 pCt.)	f 50	f 1.925
	f 2.100 „ f 2.300	f 164.— (= 7,8 pCt.)	f 9.— (=18 pCt.)	f 50	f 2.125
	f 2.300 „ f 2.500	f 200.— (= 8,7 pCt.)	f 10.50 (=21 pCt.)	f 50	f 2.325
	f 2.500 „ f 4.000	f 242.— (= 9,7 pCt.)	f 11.50 (=23 pCt.)	f 50	f 2.525
	f 4.000 „ f 7.000	f 587.— (= 14,7 pCt.)	f 34.50 voor de inkomensklasse van f 4.025 t.e.m. f 4.225, benevens met eenzelfde som van f 34.50 (=23 pCt.) voor elk bedrag van f 150 of gedeelte daarvan, waarmede het belastbare inkomen de som van f 4.225 te boven gaat.		
	f 7.000 „ f 10.000	f 1.277.— (= 18,2 pCt.)	f 73.— voor de inkomensklasse van f 7.075 t.e.m. f 7.450, benevens met f 75 (=25 pCt.) voor elk bedrag van f 300 of gedeelte daarvan, waarmede het belastbare inkomen de som van f 7.450 te boven gaat.		
	f 10.000 „ f 12.100	f 2.025.— (= 20,3 pCt.)	f 90.— (=30 pCt.)	f 300	f 10.150
	f 12.100 „ f 15.100	f 2.655.— (= 21,9 pCt.)	f 105.— (=35 pCt.)	f 300	f 12.250
	f 15.100 „ f 17.800	f 3.705.— (= 24,5 pCt.)	f 120.— (=40 pCt.)	f 300	f 15.250
	f 17.800 „ f 19.900	f 4.785.— (= 26,9 pCt.)	f 135.— (=45 pCt.)	f 300	f 17.950
	f 19.900 „ f 25.000	f 5.730.— (= 28,8 pCt.)	f 150.— (=50 pCt.)	f 300	f 20.050
	f 25.000 „ f 30.100	f 8.280.— (= 33,1 pCt.)	f 165.— (=55 pCt.)	f 300	f 25.150
	f 30.100 „ f 75.100	f 11.085.— (= 36,8 pCt.)	f 180.— (=60 pCt.)	f 300	f 30.250
	f 75.100 „ f 96.700	f 38.085.— (= 50,7 pCt.)	f 210.— (=70 pCt.)	f 300	f 75.250**)
f 96.700 „ f 124.750	f 53.185.— (= 55 pCt.)	f 165.— (=55 pCt.)	f 300	f 96.850	
meer dan f 124.750	f 68.640.— (= 55 pCt.)	f 55.— (=55 pCt.)	f 100	f 124.800	

*) Over het laagste (gemiddelde) inkomensbedrag in de betreffende klasse.

***) Voor het laatste „interval” binnen deze inkomensklasse (overschrijding van de inkomensgrens van f 96.550) bedraagt de toename der verschuldigde belasting slechts f 190.— inplaats van f 210.—.

Tabellen B.

Tarief voor belastinggroep I (ongehuwden beneden de 65 jaar).

Bij een belastbaar jaar-inkomen van meer dan	f 475 t.e.m. f 625	f 16.— (= 3,2 pCt.) *	f 4.— (= 8 pCt.)	f 50	f 525
	f 625 „ f 1.025	f 29.— (= 4,5 pCt.)	f 5.— (= 10 pCt.)	f 50	f 675
	f 1.025 „ f 1.325	f 70.— (= 6,7 pCt.)	f 6.— (= 12 pCt.)	f 50	f 1.075
	f 1.325 „ f 1.525	f 107.— (= 7,9 pCt.)	f 7.— (= 14 pCt.)	f 50	f 1.375
	f 1.525 „ f 1.625	f 136.— (= 8,8 pCt.)	f 8.— (= 16 pCt.)	f 50	f 1.575
	f 1.625 „ f 1.725	f 153.— (= 9,3 pCt.)	f 9.— (= 18 pCt.)	f 50	f 1.675
	f 1.725 „ f 1.925	f 171.75 (= 9,8 pCt.)	f 9.75 (= 19,5 pCt.)	f 50	f 1.775
	f 1.925 „ f 2.125	f 212.25 (= 10,9 pCt.)	f 11.25 (= 22,5 pCt.)	f 50	f 1.975
	f 2.125 „ f 2.325	f 259.50 (= 12,1 pCt.)	f 13.50 (= 27 pCt.)	f 50	f 2.175
	f 2.325 „ f 2.525	f 315.75 (= 13,4 pCt.)	f 15.75 (= 31,5 pCt.)	f 50	f 2.375
	f 2.525 „ f 4.025	f 380.25 (= 14,9 pCt.)	f 17.25 (= 34,5 pCt.)	f 50	f 2.575
	f 4.025 „ f 7.075	f 932.25 (= 22,5 pCt.)	f 51.75 (= 34,5 pCt.)	f 150	f 4.225
	f 7.075 „ f 10.150	f 2.025.— (= 28,1 pCt.)	f 112.50 (= 37,5 pCt.)	f 300	f 7.450
	f 10.150 „ f 12.250	f 3.172.50 (= 30,8 pCt.)	f 135.— (= 45 pCt.)	f 300	f 10.450
	f 12.250 „ f 15.250	f 4.140.— (= 33,4 pCt.)	f 157.50 (= 52,5 pCt.)	f 300	f 12.550
	f 15.250 „ f 17.950	f 5.737.50 (= 37,3 pCt.)	f 180.— (= 60 pCt.)	f 300	f 15.550
f 17.950 „ f 20.050	f 7.379.— (= 40,8 pCt.)	f 202.— (= ± 67 pCt.)	f 300	f 18.250**)	
f 20.050 „ f 106.750	f 8.800.— (= 43,6 pCt.)	f 210.— (= 70 pCt.)	f 300	f 20.350	
f 106.750 „ f 124.750	f 69.485.— (= 65 pCt.)	f 195.— (= 65 pCt.)	f 300	f 107.050	
	f 81.120.— (= 65 pCt.)	f 65.— (= 65 pCt.)	f 100	f 124.800	

*) Over het laagste (gemiddelde) inkomensbedrag uit de betreffende klasse.
 **) Voor het laatste „interval” binnen deze inkomensklasse (overschrijding van de inkomensgrens van f 19.750) bedraagt de toename der verschuldigde belasting slechts f 201.— inplaats van f 202.—

Tarief voor belastinggroep II (gehuwden zonder kinderen).

Bij een belastbaar jaar-inkomen van meer dan	f 775 t.e.m. f 925	f 16.— (= 2,0 pCt.) *)	f 4.— (= 8 pCt.)	f 50	f 825
	f 925 „ f 1.125	f 28.50 (= 3,0 pCt.)	f 4.50 (= 9 pCt.)	f 50	f 975
	f 1.125 „ f 1.325	f 47.— (= 4,1 pCt.)	f 5.— (= 10 pCt.)	f 50	f 1.175
	f 1.325 „ f 1.525	f 67.50 (= 5,0 pCt.)	f 5.50 (= 11 pCt.)	f 50	f 1.375
	f 1.525 „ f 1.725	f 90.— (= 5,8 pCt.)	f 6.— (= 12 pCt.)	f 50	f 1.575
	f 1.725 „ f 1.925	f 114.50 (= 6,5 pCt.)	f 6.50 (= 13 pCt.)	f 50	f 1.775
	f 1.925 „ f 2.125	f 141.50 (= 7,3 pCt.)	f 7.50 (= 15 pCt.)	f 50	f 1.975
	f 2.125 „ f 2.325	f 173.— (= 8,0 pCt.)	f 9.— (= 18 pCt.)	f 50	f 2.175
	f 2.325 „ f 2.525	f 210.50 (= 9,0 pCt.)	f 10.50 (= 21 pCt.)	f 50	f 2.375
	f 2.525 „ f 4.025	f 253.50 (= 9,9 pCt.)	f 11.50 (= 23 pCt.)	f 50	f 2.575
	f 4.025 „ f 7.075	f 621.50 (= 15,0 pCt.)	f 34.50 (= 23 pCt.)	f 150	f 4.225
	f 7.075 „ f 10.150	f 1.350.— (= 18,5 pCt.)	f 75.— (= 25 pCt.)	f 300	f 7.450
	f 10.150 „ f 12.250	f 2.115.— (= 20,5 pCt.)	f 90.— (= 30 pCt.)	f 300	f 10.450
	f 12.250 „ f 15.250	f 2.760.— (= 22,3 pCt.)	f 105.— (= 35 pCt.)	f 300	f 12.550
	f 15.250 „ f 17.950	f 3.825.— (= 24,8 pCt.)	f 120.— (= 40 pCt.)	f 300	f 15.550
	f 17.950 „ f 20.050	f 4.920.— (= 27,2 pCt.)	f 135.— (= 45 pCt.)	f 300	f 18.250
f 20.050 „ f 25.150	f 5.880.— (= 29,1 pCt.)	f 150.— (= 50 pCt.)	f 300	f 20.350	
f 25.150 „ f 30.250	f 8.445.— (= 33,4 pCt.)	f 165.— (= 55 pCt.)	f 300	f 25.450	
f 30.250 „ f 75.250	f 11.265.— (= 37,1 pCt.)	f 180.— (= 60 pCt.)	f 300	f 30.550	
f 75.250 „ f 96.550	f 38.295.— (= 50,8 pCt.)	f 210.— (= 70 pCt.)	f 300	f 75.550	
f 96.550 „ f 124.750	f 53.185.— (= 55 pCt.)	f 165.— (= 55 pCt.)	f 300	f 96.850	
	f 68.640.— (= 55 pCt.)	f 55.— (= 55 pCt.)	f 100	f 124.800	

*) Over het laagste (gemiddelde) inkomensbedrag uit de betreffende klasse.

Vermelding verdient verder, dat onder het nieuwe tarief het belastingbedrag, over twee afzonderlijke inkomens (hetzij van gelijke of ongelijke grootte) geheven volgens de ongehuwden-schaal, in alle gevallen, waarin de som van deze beide inkomens de f 6000.— te boven gaat, hooger ligt dan dat, hetwelk over die som volgens de gehuwden-schaal verschuldigd is. Samenvoeging van twee inkomens door huwelijk zal dus voortaan bij de hoogere inkomens een verlagings van de in totaal verschuldigde belasting medebrengen, zulks in tegenstelling tot het vroegere stelsel, waarbij, als gevolg van de toepassing van een hoogere progressietrap op het gecombineerde inkomen, in een dergelijk geval steeds een belastingverhoging plaats vond.

**

Wat den kinderaftek betreft, is, voorzover wij kunnen nagaan, in hoofdzaak het onderstaande systeem gevolgd:

Voor het eerste, tweede en derde kind wordt het belastbare inkomen verminderd met telkens 10 pCt., en voor ieder volgend kind met telkens 15 pCt., e. e. a. met een minimum-aftek van f 200.— en een maximum-

aftek van f 600.— per kind ²⁾, terwijl het totaalbedrag van den aftek c.q. naar boven wordt afgerond op veelvouden van f 50.—, resp. f 150.—. Op het aldus gereduceerde inkomen wordt vervolgens het tarief, van belastinggroep II (gehuwden zonder kinderen) toegepast, waarbij zoo noodig — namelijk om te vermijden, dat voor twee of meer opvolgende inkomensklassen eenzelfde belastingbedrag verschuldigd zou zijn — tusschenliggende belastingbedragen tusschen die van het tarief voor groep II zijn ingevoegd. Boven de f 96.000.— jaarinkomen wordt de aftek voor het eerste kind intusschen geleidelijk geringer, om bij een inkomensbedrag van ruim f 99.000.— geheel te verdwijnen; daarboven geschiedt hetzelfde met den aftek voor het tweede kind, en zoo vervolgens, totdat bij de jaarinkomens van f 124.450.— en hooger de kinderaftek ook voor een aantal van tien kinderen verdwenen is ³⁾.

Behoudens dit laatste punt — de „absorptie” van den kinderaftek bij de hoogste inkomensklassen — is het

²⁾ Deze maximum-aftek van f 600.— per kind geldt dus o.m. voor alle inkomens boven de f 6000.—

³⁾ Voor het elfde en volgende kinderen bedraagt — blijkens de noot aan het slot van de officieele tabel — de aftek, ongeacht de hoogte van het jaarinkomen, steeds f 600.— per kind.

systeem van het nieuwe tarief dus analoog aan dat van de vroeger geldende Inkomstenbelasting, bij welke laatste echter de differentieering tusschen de eerste drie en de daarop volgende kinderen relatief sterker was en ook in het maximum van den aftrek (f 200.—, resp. f 450.— per kind) gehandhaafd bleef.

Tenslotte zij nog opgemerkt, dat het tarief van de nieuwe Inkomstenbelasting tot de grens van f 12.000.— per jaar (gelijkstaande met f 1000.— per maand, dus m.a.w. over de geheele lengte van de loonbelastingtabel) vrijwel met dat van de Loonbelasting overeenkomt; althans indien men rekening houdt met den in laatstgenoemd tarief. vervatten aftrek van f 100.— per jaar voor beroepskosten. Belastingplichtigen, die geen andere inkomsten genieten dan loon (uit één betrekking) beneden de f 1000.— per maand, zullen dus in het algemeen, boven de te hunnen laste ingehouden loonbelasting, geen inkomstenbelasting meer hebben te betalen.

Voor een vergelijking van den totalen belastingdruk onder de nieuwe tarieven met dien onder de vroegere Inkomsten- en Gemeentefondsbelastingen plus de diverse daarop geheven opcenten, zij verwezen naar het artikel van P. C. J. Kien in E.-S. B. van 27 December jl., blz. 784 e.v.

INDEXCIJFERS VAN NEDERLANDSCHE AANDEELEN

Rectificatie Het artikel „De contractie van het spaarbankbedrijf in 1940”, opgenomen in de E.-S.B. van 28 Mei jl., behoeft op eenige punten aanvulling en correctie.

Schrijvende over het beleenen van effecten, maakten wij gewag van een in 1931 getroffen regeling, volgens welke de Bondsspaarbanken onder bijzondere omstandigheden zekere overheidsobligaties tegen *bijzondere* voorwaarden bij De Nederlandsche Bank in beleening kunnen geven. De Nederlandsche Spaarbankbond wijst ons er op, dat deze regeling niet in werking werd gesteld, aangezien de spaarbanken voldoende liquide waren om door middel van beleening op de *gebruikelijke* voorwaarden in de behoefte aan contante middelen te voorzien.

Gebleken misverstanden onzerzijds bij de interpretatie van een tweetal jaarverslagen nopen ons tot de volgende correcties.

De Spaarbank te Rotterdam heeft de overheidsobligaties, waarvan sprake is in de noot op blz. 341, grotendeels niet ter beurze, maar — gebruik makende van de gunstige stemming ter beurze — ondershands verkocht.

De cijfers betreffende de effecten en onderhandsche leeningen, in portefeuille bij de Spaarbank te Groningen (zie de verzamelbalansen op blz. 342), dienen te worden vervangen door de volgende cijfers (in duizenden guldens):

	Ultimo	Effecten	Onderh. leeningen
Spaarbank te Groningen	1939	16.732	7.928
	1940	16.143	7.251

De totaalcijfers betreffende effecten en onderhandsche leeningen worden dientengevolge (eveneens in duizenden guldens):

	Ultimo	Effecten	Onderh. leeningen
18 Bondsspaarbanken	1939	146.239	52.596
	1940	133.704	45.770
In pCt. van het balanstotaal	1939	52,3	18,8
	1940	54,7	18,7
Toe- of afnemng in pCt.		— 8,6	— 13,0

De op de verzamelbalansen gebaseerde conclusies ondergaan door deze correcties geen wijziging. C. GOEDHART.

OVERHEIDSMATREGELEN OP ECONOMISCH GEBIED.

HANDEL EN NIJVERHEID.

Generatoren. Wijziging van de omschrijving van „generator” in de Generatoren- en tankgasbeschikking 1940 No. 1, waardoor voortaan ook een „installatie, waarin uit vaste brandstoffen gassen voor het stoken van ovens worden gevormd enz.” onder deze beschikking valt. (E.V. 30/5/41, pag. 788; Stct. No. 98).

Hars, gom en terpentijn. Bij wijziging van de Hars-, Gom- en Terpentijnbeschikking 1940 No. 1 zijn hierin ook opgenomen harsolie en een aantal producten, waarin boven genoemde artikelen verwerkt zijn. (E.V. 30/5/41, pag. 788; Stct. No. 99).

Non-ferrometalen. Nadere regeling van den invoer en de rantsoenering (toepassingsverboden) van non-ferrometalen. (E.V. 30/5/41, pag. 787; Stct. No. 65).

Ontslagmogelijkheid. Aan werkgevers wordt in het algemeen vergunning verleend tot het ontslaan van werknemers, die bij hen in tijdelijken dienst zijn. (E.V. 30/5/41, pag. 791; Stct. No. 99).

Papier. De handel in en het bewerken van papier door zgn. „verwerkers van oud papier” valt thans eveneens onder de organisatie van het Rijksbureau voor Papier. (E.V. 30/5/41, pag. 788; Stct. No. 99).

Prijzen. Nadere prijsregelingen met betrekking tot buitenlandsch gezaagd naaldhout, inlandsch rondhout, loofhout en gezaagd inlandsch loofhout, chemische producten en binnenvaartuigen. (E.V. 30/5/41, pag. 781 t.e.m. 783; Stct. Nos. 91, 93, 99 en 100).

Rantsoenering van materialen. Machtigingen voor het gebruik van schaarsch geworden materialen zullen in het vervolg slechts gedurende een bepaalde periode geldig blijven. (E.V. 30/5/41, pag. 788).

Tabak. Tabaksurrogaten zijn als distributiegoed aangevoerd, hetgeen tevens aanvulling der Tabak- en Tabaksproductenbeschikking 1940 No. 1 op bepaalde punten ten gevolge heeft gehad. (E.V. 30/5/41, pag. 790; Stct. No. 100)

Verzekeringswezen. Voorschriften voor het verzekerings- en herverzekeringsverkeer in verband met de regeling van het deviezenverkeer. (E.V. 30/5/41, pag. 785/86; Stct. No. 98).

LANDBOUW EN VOEDSELVOORZIENING.

Karnwerktuigen. Het vervaardigen of verhandelen van een karninrichting of -werktuig boven een bepaalde capaciteit is thans verboden. (E.V. 30/5/41, pag. 790; Stct. No. 98).

Landbouwinventarisatie. Besluiten inzake de organisatie van de over het tijdvak 26 Mei tot 8 Juni te houden landbouwinventarisatie. (E.V. 30/5/41, pag. 789; Stct. No. 100).

Motorbrandstof voor land- en tuinbouwbedrijven. Regeling voor het aanvragen van motorbrandstof voor het verichten van werkzaamheden in land- of tuinbouw. (E.V. 30/5/41, pag. 789).

Pachtcontracten. Besluit betreffende de vaststelling van den pacht prijs. Dit besluit strekt voornamelijk tot het betuegelen van de mobiele pachten, welke hetzij met productenprijzen, hetzij met overheidslasten op den grond verband houden. (E.V. 30/5/41, pag. 790; Stct. No. 99).

Plantenziekten- en insectenbestrijdingsmiddelen. Nagevoeg alle bestrijdingsmiddelen tegen plantenziekten en schadelijk gedierte zijn thans tot distributiegoed verklaard, De organisatie van handel en distribueering berust bij het Rijksbureau voor Chemische Producten. (E.V. 23/5/41, pag. 739; 30/5/41, pag. 789; Stct. No. 94).

Slachtvee. Nadere bepalingen inzake noodslachtingen in verband met de verplichte veelevering. (E.V. 6/6/41, pag. 832).

Varkens. Afkondiging van het Leveringsbesluit 1941 Varkens als aanvulling op de bestaande regelingen dienangaande. (E.V. 6/6/41, pag. 832; Stct. No. 104).

GELD-, CREDIET- EN BANKWEZEN EN BELASTINGEN.

Commissarissen-belasting. Afkondiging van een „Besluit op de Commissarissen-belasting 1941.” Onder „commissarissen” worden hierbij verstaan de natuurlijke en rechtspersonen, die, onder welke naam ook, verlijkt zijn met het toezicht op het bestuur, ongeacht of zij bijkomstig ook aan de bestuurstaak deel hebben. (E.V. 6/6/41, pag. 830; V.B. No. 24).

Omzetbelasting. Nadere regeling inzake de heffing van de omzetbelasting met betrekking tot leering van motorrijtuigen en paarden voor de Deutsche Weermacht, reclamemateriaal, stroo en stroocarton en watergasteer. (E.V. 23/5/41, pag. 742).

Nadere regeling met betrekking tot de restitutie van invoerbelasting op retourzendingen. (E.V. 6/6/41, pag. 833).

Reichsbanknoten. Regeling van de afrekening van de in Mei 1940 verplicht ingeleverde van „Reichsbanknoten” en „Rentenbankscheine” tegen een koers van f 75.36 per 100 Rijksmark resp. Rentenmark. (E.V. 30/5/41, pag. 791; Stct. No. 99).

VERKEER.

Eigen vervoer. Oppericht is de „Eigen Vervoerders Organisatie” (E.V.O.), welke rechtspersoonlijkheid bezit. De Secretaris-Generaal van het Departement van Waterstaat geeft regelen omtrent de samenstelling en bevoegd-

heden der organen van de E.V.O. Degene, aan wien vergunning wordt verleend tot het vervoer van goederen langs den weg in eigen vervoer, wordt daarmede tevens lid van de E.V.O. (E.V. 30/5/41, pag. 790; Stct. No. 99).

Inschrijving vervoermiddelen. Verplichte opgave aan het Departement van Waterstaat van het bezit op 15 Mei 1941 van de volgende vervoermiddelen: 1. motorrijtuigen, opleggers en aanhangwagens, geheel of gedeeltelijk ingericht tot vracht- of personenvervoer; 2. motorrijtuigen, uitsluitend bestemd tot het voortbewegen van opleggers of aanhangwagens (met uitzondering van landbouwtractoren). (E.V. 23/5/41, pag. 742; Stct. No. 95).

Rijn- en binnenvaart. Publicatie van de nieuwe statuten van de Stichting Nederlandsche Particuliere Rijnvaart-Centrale en van de Vereeniging Centraal Bureau voor de Rijn- en Binnenvaart, alsmede van het nieuwe Rijnsreglement van de Nederlandsche Particuliere Rijnvaart Centrale. (E.V. 30/5/41, pag. 790; Stct. No. 100).

Vervoer zuidelijk grensgebied. Met ingang van 10 Juni 1941 is het vervoer van verschillende goederen naar en in een gebied langs de Belgische grens aan beperkende bepalingen onderworpen, met het doel den aanvoer te belemmeren van goederen, welke bestemd zouden kunnen worden om frauduleus te worden uitgevoerd. (E.V. 6/6/41, pag. 833; Stct. No. 105).

MAANDCIJFERS.**INDEXCIJFERS VAN NEDERLANDSCHE AANDEELEN (Centraal-Bureau voor de Statistiek)**

(Men zie voor de wijze van berekening der indexcijfers het Maandschrift van het C.B.S. van Maart 1925, blz. 355 e.v. en 30 April 1937, blz. 605 e.v. De lijst der fondsen, uit welke noteering de indexcijfers worden berekend, ligt ter inzage op het Centraal Bureau voor de Statistiek).

De tusschen haakjes geplaatste cijfers geven het aantal fondsen aan, waaruit het indexcijfer berekend is.

1930 = 100	Productie-middelen-industrieën (29)	Consumptie-goederen-industrieën (22)	Nijverheid (51)	Banken (6)	Scheepvaart-ondernemingen (6)	Petroleum (1)	Internationale fondsen ¹⁾ (5)	Suiker (5)	Rubber (7)	Tabak (4)	Thee (5)	Indische ondernemingen ²⁾ (29)	Algemeen indexcijfer ³⁾ (100)	Amerik. fondsen (15)
1930	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1931	72	76	74	86	55	57	51	63	51	68	65	66	70	59
1932	44	55	49	64	30	37	32	36	29	39	46	41	46	39
1933	51	59	54	72	26	44	34	35	45	38	59	49	52	36
1934	50	66	57	68	21	42	34	28	73	41	69	58	55	34
1935	46	67	55	75	21	47	38	34	80	48	65	60	55	37
1936	52	76	64	86	38	79	44	42	109	70	73	79	66	62
1937	85	108	95	103	113	108	70	64	209	92	107	120	104	76
1938	84	105	93	99	98	90	57	56	145	81	94	98	96	54
1939	86	100	92	80	94	79	45	63	132	53	84	86	90	56
Jan. '40	80.4	92.7	85.7	65.4	106.6	69.8	38.2	67.3	141.7	46.6	80.2	86.0	85.4	54.3
Febr. „	81.0	92.6	86.0	65.1	106.3	66.3	36.4	64.9	135.3	48.1	79.2	83.6	84.7	52.5
Mrt. „	82.0	96.7	88.3	64.1	110.1	64.2	35.9	64.3	132.0	46.7	78.0	82.3	85.7	52.6
April „	82.3	94.5	87.6	63.8	111.1	58.8	34.7	61.8	126.2	47.5	72.6	77.7	83.9	53.5
Sept. „ ⁴⁾	99.3	111.6	104.6	68.4	110.8	60.4	50.3	61.2	131.7	52.2	74.5	79.5	94.3	56.1
Oct. „	109.6	123.6	115.6	80.2	117.5	63.9	63.1	64.1	144.0	55.1	82.3	85.8	104.1	57.
Nov. „	113.1	130.6	120.7	84.3	127.8	75.7	65.9	74.3	170.4	65.7	103.7	102.6	112.7	69.8
Dec. „	118.0	134.5	125.1	85.1	134.2	71.4	62.3	77.9	182.4	69.7	93.9	105.4	116.1	69.7
Jan. '41	126.2	139.2	131.8	85.9	134.1	70.8	61.8	77.6	186.2	70.6	93.4	106.4	120.0	69.7
Febr. „	120.8	133.4	126.2	84.1	125.3	62.0	56.7	69.6	169.9	64.9	89.4	97.6	113.4	63.4
Mrt. „	123.0	135.8	128.5	82.1	125.6	60.0	56.8	69.9	174.0	64.9	90.7	99.0	115.1	63.8
April „	134.3	151.7	141.8	87.1	133.7	70.6	68.8	78.9	189.3	75.3	100.7	109.5	126.5	57.1
Mei „	130.2	146.2	137.1	88.3	128.6	64.7	67.6	74.5	181.3	72.4	100.1	105.2	121.6	—

¹⁾ Fondsen, die zowel internationaal verhandelbaar zijn, als geacht kunnen worden sterk den invloed van den buitenlandschen conjunctureelen toestand te ondervinden.

Hieronder is ook het petroleumaandeel uit de voorafgaande kolom opgenomen.

²⁾ Hieronder zijn begrepen de aandelen uit de 4 voorafgaande kolommen.

³⁾ Aandelen van Nederlandsche en Nederlandsch-Indische ondernemingen, waaronder 3 fondsen, die niet in de voorafgaande kolommen zijn opgenomen.

⁴⁾ Over de maanden Mei t/m. Augustus '40 werden geen indexcijfers berekend.

STATISTIEKEN.

ZILVERPRIJS			GOUDPRIJS		
Londen ¹⁾	N. York ²⁾	A'dam ³⁾	Londen ⁴⁾	A'dam ⁵⁾	Londen ⁶⁾
3 Juni 1941.. 23 ³ / ₁₆	34 ³ / ₄	3 Juni 1941.. 2125	168/—	168/—	168/—
4 „ 1941.. 23 ³ / ₁₆	34 ³ / ₄	4 „ 1941.. 2125	168/—	168/—	168/—
5 „ 1941.. 23 ³ / ₁₆	34 ³ / ₄	5 „ 1941.. 2125	168/—	168/—	168/—
6 „ 1941.. 23 ³ / ₁₆	34 ³ / ₄	6 „ 1941.. 2125	168/—	168/—	168/—
7 „ 1941.. —	—	7 „ 1941.. 2125	168/—	168/—	168/—
9 „ 1941.. 23 ³ / ₁₆	34 ³ / ₄	9 „ 1941.. 2125	168/—	168/—	168/—
10 Juni 1940.. —	34 ³ / ₄	10 Juni 1940.. —	168/—	168/—	168/—
23 Aug. 1939.. 18 ¹ / ₁₆	37 ¹ / ₄	23 Aug. 1939.. 2110	148/6 ¹ / ₄	—	—

¹⁾ In pence p. oz. stand. ²⁾ Foreign silver in \$c. p. oz. fine. ³⁾ In guildens per kg 1000/1000. ⁴⁾ In sh. p. oz. fine.

KOERSEN TE NEW-YORK. (Cable).

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Amsterdam
	(\$ per £)	(\$ per 100 fr.)	(\$ p. 100 Mk.)	(\$ p. f 100)
3 Juni 1941	4.03 ¹ / ₂	2.32	40.05	—
4 „ 1941	4.03 ¹ / ₂	2.28	40.05	—
5 „ 1941	4.03 ¹ / ₂	2.29	40.05	—
6 „ 1941	4.03 ¹ / ₂	2.30	40.05	—
7 „ 1941	4.03 ¹ / ₂	2.30	40.05	—
9 „ 1941	4.03 ¹ / ₂	2.30	40.05	—
10 Juni 1940	3.52	2.—	40.— ¹⁾	—
Muntpariteit	4.86	3.90 ³ / ₈	23.81 ¹ / ₄	40 ² / ₁₆

¹⁾ Nominaal.

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en landen	Not. eenh.	3-7 Juni '41 Laagste	7 Juni '41 Hoogste	7 Juni 1941	26-31 Mei '41 Laagste	31 Mei 1941 Hoogste	31 Mei 1941
Officieel:							
New York	\$ p. £	4.02 ¹ / ₂	4.03 ¹ / ₂	4.03	4.02 ¹ / ₂	4.03 ¹ / ₂	4.03
Parijs	Fr. p. £	—	—	—	—	—	—
Stockholm	Kr. p. £	16.85	16.95	16.90	16.85	16.95	16.90
Montreal	\$ p. £	4.43	4.47	4.45	4.43	4.47	4.45
Buenos Aires	Pes. p. £	16.95 ¹ / ₂	17.13	17.04 ¹ / ₂	16.95 ¹ / ₂	17.13	17.04 ¹ / ₂
Niet-Officieel:							
Alexandrië	P. p. £	97.50	97.50	97.50	97.50	97.50	97.50
Athene	Dr. p. £	525	525	525	525	525	525
Bangkok	Sh. p. local	—	—	—	—	—	—
Bombay	d. p. r.	17.93	17.93	17.93	17.96	17.96	17.96
Budapest	d. p. £	—	—	—	—	—	—
Hongkong	P. p. £	15.—	15.—	15.—	15.—	15.—	15.—
Istanbul	T£ p. £	—	—	—	—	—	—
Kobe	d. p. yen	14.25	14.25	14.25	14.25	14.25	14.25
Lissabon	Esc. p. £	99.80	100.20	100.—	99.80	100.20	100.—
Madrid	Pt. p. £	40.50	40.50	40.50	40.50	40.50	40.50
Montevideo	d. p. p.	—	—	—	—	—	—
Rio de Janeiro	d. p. mil.	—	—	—	—	—	—
Sjanghai	d. p. \$	3.28	3.29	3.29	3.31	3.34	3.32
Singapore	d. p. \$	28.16	28.16	28.16	28.16	28.16	28.16

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen	23 Mei 1941	31 Mei 1941
Saldo van 's Rijks Schatkist bij de Nederlandsche Bank	—	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 138.679,21	f 192.197,57
Voorschotten op ultimo April 1941 aan de gemeenten verstrekt op aan haar uit te keeren hoofdsom der pers. bel., aand. in de hoofdsom der grondbel. en der gem. fondsbel., alsmede op de belastingen en op de vermogensbelasting	„ 3.394.487,62	„ 3.394.487,62
Voorschotten aan Ned.-Indië ¹⁾	„ 139.291.986,82	„ 139.421.481,23
Idem voor Suriname ¹⁾	„ 10.281.116,69	„ 10.281.116,69
Idem aan Curaçao ¹⁾	„ 209.788,71	„ 209.788,71
Kasvoord. wegens creditverstreking a. h. buitenland	„ 71.377.890,47	„ 70.689.470,56
Daggeldleeningen tegen onderpand	—	—
Saldo der postrek. van Rijks-comptabelen	„ 68.600.133,—	„ 65.944.477,68
Vordering op het Alg. Burg. Pensioenfonds ¹⁾	„ —	„ —
Vordering op andere Staatsbedr. en instellingen ¹⁾	„ 40.421.639,24	„ 38.377.377,58
Verplichtingen		
Voorschot door de Ned. Bank ingevoerd art. 16 van haar octrooi verstrekt	f 1.810.843,93	f 15.000.000,—
Voorschot door de Ned. Bank in reken.-cour. verstrekt	—	„ 2.457.615,50
Schuld aan de Bank voor Ned. Gemeenten	—	—
Schatkistbiljetten in omloop	„ 143.251.000,—	„ 143.251.000,—
Schatkistpromessen in omloop	„ 1.342.800.000,— ²⁾	„ 1.360.200.000,— ²⁾
Daggeldleeningen	—	—
Zilverbons in omloop	„ 77.657.227,—	„ 82.679.707,50
Schuld op ultimo April 1941 aan de gemeenten weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. grondb. e. d. gem. fondsbel. d. alsmede op die bel. en op de vermogensbelasting	„ —	„ —
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenfonds ¹⁾	„ 636.250,35	„ 845.684,72
Id. aan het Staatsbedr. der P. T. en T. ¹⁾	„ 140.187.069,81	„ 147.496.237,83
Id. aan andere Staatsbedrijven ¹⁾	„ 30.335.865,44	„ 30.786.125,80
Id. aan div. instellingen ¹⁾	„ 230.061.816,15	„ 220.124.921,41

¹⁾ In rekg. crt. met 's Rijks Schatkist ²⁾ Rechtstreeks bij De Nederlandsche Bank f 145.000.000,—

DE NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte balans op 9 Juni 1941.

Activa.	
Binnenl. Wissels, Promessen, enz.	f 124.500.000
Papier op het Buitenland	f 231.421.584
Beleeningen incl. voorschotten in rekening-courant op onderpand	f 147.910.999 ¹⁾
Op Effecten enz. Op Goederen en Ceelen	f 185.358.457 ¹⁾
Voorschotten aan het Rijk	f 185.599.281
Munt en muntmateriaal: Gouden munt en gouden muntmateriaal	f 1.021.891.182
Zilveren munt, enz.	f 15.990.653
Beleging van kapitaal, reserves en pensioenfonds	f 1.037.881.835
Gebouwen en meubelen der Bank	f 48.424.056
Diverse rekeningen	f 4.500.000
	f 223.068.935
	f 1.870.470.917
Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000
Reservefondsen	f 4.454.251
Bijzondere reserves	f 13.494.514
Pensioenfonds	f 10.933.312
Bankbiljetten in omloop	f 1.650.100.235
Banksignatiën in omloop	f 41.433
Rek.-Courant Van het Rijk saldo's Van anderen	f 159.306.923,—
Diverse rekeningen	f 159.306.923
	f 12.140.249
	f 1.870.470.917
Beschikbaar metaalsaldo	f 318.055.332
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de bank gerechtigd is	f 795.138.330
Schatkistpapier, rechtstreeks bij de bank ondergebracht	f 118.000.000

¹⁾ Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) f 57.977.150

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Gouden munt(en) muntmater.	Circulatie	Andere opeetschuld.	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-hingsperc.
9 Juni '41	1.021.891	1.650.100	159.348	318.055	57
3 „ '41	1.021.886	1.659.646	157.592	315.513	57
26 Mei '41	1.021.760	1.627.745	168.628	324.227	± 58
6 Mei '40	1.160.287	1.158.613	255.183	607.042	83

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-prom. rechstr.	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Div. reken. (act.)
9 Juni '41	124.575	118.000	185.599	231.422	223.069
3 „ '41	144.609	138.000	189.817	215.671	224.720
26 Mei '41	146.659	140.000	191.003	201.854	241.717
6 Mei '40	9.853	—	217.756	750	20.648

¹⁾ Per 1 April 1940 herwaardeering van den goudvoorraad op basis van een depreciatie-percentages van 18 pct.

GEZAMENLIJKE STATEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË EN VAN DE EMISSIEBANK TE BRUSSEL. (in mill. francs)

Data	Goud, specie, deviezen en Reichskredit-kassen	Credit a. h. particuliere bedrijfsleven	Credit aan Staat en openbare lichamen	Overheids-fondsen	Circulatie	Postchèque-ambt	Rekening Courant
28 Mei '41	28.673	548	14.463	1.742	39.235	3.511	2.048
21 „ '41	28.421	530	15.017	1.735	39.054	3.526	2.491
15 „ '41	28.350	538	14.635	1.735	39.168	3.465	1.994
8 „ '41	28.103	555	14.884	1.748	39.114	3.489	2.055
1 „ '41	28.175	560	14.553	1.672	38.867	3.423	2.038
8 Mei '40	23.606	5.394	695	1.480	29.806	—	909

DUITSCHSE RIJKSBANK.

Data	Goud en deviezen	Renten-bank-scheine	Andere wissels chèques en schalkistpapier	Beleeningen
31 Mei 1941	77,7	256,4	15.917,6	23,2
23 „ 1941	77,8	312,6	15.005,9	16,6
15 „ 1941	77,7	287,7	15.029,3	22,9
23 Aug. 1939	77,0	27,2	8.140,0	22,2

Data	Effecten	Diverse Activa	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
31 Mei '41	17,5	1.542,4	15.210,3	2.012,2	354,2
23 „ '41	18,5	1.426,9	14.046,3	2.280,7	331,9
15 „ '41	18,2	1.301,5	14.232,3	1.983,7	327,8
23 Aug. '39	982,6	1.380,5	8.709,8	1.195,4	454,8

Alfabetische Index Overheidsmaatregelen op Economisch gebied

(Zie voor den alfabetischen index Overheidsmaatregelen in 1940 het Jaarregister 1940, laatste bladzijde.)

Aardappelen (1304) 57, ('14) 216, ('19) 287, ('20) 299, ('23) 345	Kurk (1324) 357	Voedselvoorziening (1305) 75, ('12) 190, ('14) 216, ('17) 262, ('24) 357
Aardolieproducten (zie ook Brandstoffen, Motor) (1302) 31, ('09) 147, ('14) 215, ('16) 249 ('19) 287, ('20) 299, ('22) 328, ('23) 345	Landbouw (1302) 31, ('04) 57, ('05) 75, ('06) 92/93, ('07) 107/08, ('11) 175, ('12) 189, ('14) 216, ('17) 262, ('18) 273, ('19) 287, ('20) 299, ('22) 328, ('23) 345, ('24) 357, ('25) 372	Vordering (1304) 57, ('05) 76
Afval (1311) 174, ('13) 205, ('14) 215, ('16) 248, ('19) 287, ('21) 311, ('23) 345	Landbouwgrond (1302) 31, ('04) 147, ('22) 328	Waardevermeerderingsbelasting .. (1304) 57
Alcoholhoudende dranken (1308) 128, ('12) 191, ('19) 287	Landbouwinventarisatie (1304) 57, ('25) 372	Wederopbouw (1305) 74, ('07) 107, ('11) 174, ('16) 249, ('19) 287
Appelen (1314) 174	Lederindustrie (1314) 215, ('22) 328	Wijnbelasting (1307) 109
Arbeidsdienstplicht (1313) 205	Linoleumindustrie .. (1303) 46, ('14) 215, ('16) 248	Wild (1304) 57, ('05) 74
Arbeidsvoorwaarden (1303) 46, ('06) 92, ('08) 128, ('09) 147, ('11) 173, ('13) 205, ('16) 248, ('25) 372	Lompen, enz. (1304) 56, ('06) 92	Winstbelasting (1304) 58
Autobevrachtingsdienst (1306) 93	Looistoffen (1319) 287	Zaden (1314) 216, ('17) 262, ('18) 273, ('19) 287, ('22) 328
Batterijen (1303) 46	Loonbelasting (1304) 57, ('07) 108, ('12) 191	Zakken (1304) 56, ('05) 74, ('09) 147, ('11) 174
Belasting (1304) 57, ('05) 75/76, ('07) 108/09, ('12) 191, ('14) 216, ('17) 263, ('25) 372	Luchtpostverkeer (1305) 75	Zeep (1305) 75, ('07) 108, ('08) 129
Benzine (1302) 31, ('07) 107	Margarine (1306) 92, ('14) 216	Zetelverplaatsing (1324) 357
Betalingsverkeer m.h. buitenland (1304) 57, ('05) 75, ('07) 108, ('16) 249, ('17) 263	Meel en -producten (1307) 108	Zoutindustrie (1302) 31, ('17) 263
Bier (1308) 128, ('12) 191	Melk en -producten (1304) 57, ('07) 107/08, ('12) 190, ('14) 216, ('17) 262, ('18) 273, ('19) 287, ('23) 345	Zuivelindustrie (1304) 75, ('05) 75, ('06) 92, ('07) 108, ('14) 216, ('25) 372
Bindtouw (1314) 216, ('23) 345	Metalen (non-ferro) .. (1304) 56, ('05) 75, ('06) 92, ('09) 147, ('14) 215/16, ('16) 249, ('19) 287, ('25) 372	
Binnenvaart (1316) 249, ('18) 273, ('25) 373	Motorrijtuigenbelasting (1304) 57, ('16) 249	
Bloembollencultuur (1302) 31, ('03) 46, ('19) 287	Muntwezen (1324) 357, ('25) 372	
Bloemkweekerij (1306) 92, ('11) 174	Oliën en vetten (1304) 56, ('05) 75, ('06) 92, ('09) 147, ('14) 215/16, ('16) 249, ('19) 287, ('23) 345	
Boschbouw (1311) 174, ('24) 357	Omzetbelasting (1305) 75, ('12) 191, ('14) 216, ('16) 249, ('18) 273 ('20) 299 ('22) 328, ('24) 357, ('25) 373	
Boomkweekerij (1305) 75, ('15) 233, ('24) 357	Ondernemingen (1315) 233	
Boter (1303) 46, ('04) 57, ('06) 92/93, ('14) 216, ('16) 249, ('18) 273	Ondernemersovereenkomsten (1302) 31	
Bouwmaterialen (1303) 46, ('05) 74, ('07) 107, ('12) 189, ('14) 215, ('16) 249, ('24) 357	Oorlogsschade (1302) 31, ('08) 128, ('11) 173/74, ('19) 287	
Brandstoffen, Motor- .. (1302) 31, ('03) 46, ('05) 74/75, ('07) 107, ('08) 127, ('09) 147, ('16) 249, ('25) 372	Openbare nutsbedrijven (1316) 249	
Brandstoffen, Vaste .. (1304) 56, ('12) 191, ('13) 205	Organisatie bedrijfsleven (1305) 74, ('14) 215	
Bruide (1314) 216	Paarden (1302) 31, ('06) 93, ('11) 175, ('14) 216, ('21) 311	
Bruinlandsche handel (1302) 31, ('11) 173, ('12) 189, ('14) 215, ('15) 233, ('22) 328	Pachten (1314) 216, ('17) 262, ('25) 372	
Cacao (1314) 216, ('17) 262	Papier (1302) 31, ('16) 249, ('21) 311, ('25) 372	
Carbolineum (1311) 174	Papierwol (1313) 205	
Carton (1324) 311	Peterijen (1318) 273	
Chemische producten. (1307) 107, ('13) 253, ('25) 372	Petroleum (1302) 31	
Cichorei (1306) 94	Pluimveehouderij (1312) 190, ('17) 262	
Commissarissen-belasting (1325) 372	Prijnsregeling (1302) 31, ('03) 46, ('04) 56/57, ('05) 75, ('06) 92, ('07) 107/08, ('08) 128, ('11) 173/74/75, ('12) 189, ('13) 205, ('14) 215/16, ('16) 248/49, ('18) 273, ('19) 287, ('20) 299, ('21) 311, ('23) 345, ('25) 372	
Conserven (1323) 345	Radiohandel (1305) 74	
Crisisinvoyerwet (1305) 74	Radiooneering materialen..... (1325) 372	
Crisisproducten (1302) 30, ('03) 46, ('04) 57, ('05) 74	Rundvee (1304) 57, ('06) 93	
Devisenverkeer, Regeling (1304) 57, ('07) 109, ('12) 191, ('14) 216, ('16) 249, ('17) 263, ('18) 273, ('25) 372	Rijwielbanden (1312) 190/91, ('16) 249	
Distributiebescheiden (1306) 93	Rijwielbanden (1306) 93, ('11) 175, ('16) 249	
Doelcorporaties (1311) 173	Scheepvaart (1311) 173, ('14) 215/16, ('16) 249, ('19) 287	
Economische rechtspraak (1324) 357	Schoenindustrie (1308) 128, ('16) 249, ('20) 299	
Effecten (1312) 191	Schuldbrieven aan toonder..... (1314) 216	
Eieren (1306) 92, ('08) 129, ('14) 216, ('19) 287	Schuldenaren, Bescherming ... (1306) 92	
Electriciteit (1304) 57, ('08) 129	Slachtgevelte (1316) 249, ('19) 287	
Electrotechnisch bedrijf (1312) 189, ('13) 205, ('14) 215, ('18) 273	Slachtvee (1304) 56, ('07) 108, ('11) 174/75, ('12) 190, ('14) 216, ('22) 328, ('23) 345, ('25) 372	
Fotografisch bedrijf (1311) 173	Sleepvaart..... (1314) 215	
Gas (1304) 57, ('08) 129	Specerijen (1304) 56, ('06) 92, ('12) 189, ('16) 249	
Gasgeneratoren (1303) 46, ('05) 74, ('08) 127, ('09) 147, ('11) 173, ('16) 249, ('19) 287, ('25) 372	Spertijden (1316) 249	
Gevogelte (1304) 57	Steengroeven (1311) 173, ('24) 357	
Goederen voor de Duitse weermacht (1302) 31, ('06) 93, ('07) 109, ('08) 129, ('14) 216	Stroo (1307) 107, ('14) 216	
Goederenbeurzen (1311) 173	Suikerindustrie (1322) 328	
Goederenverkeer m.h. buitenland (1302) 31, ('07) 109, ('19) 287, ('22) 328, ('23) 345	Surrogaten .. (1306) 92, ('14) 216, ('15) 233	
Grafische Industrie (1303) 46, ('05) 74, ('13) 205	Tabaksproducten (1304) 56, ('14) 216, ('16) 249, ('17) 262, ('19) 287, ('25) 372	
Granen (1319) 287	Textieldistributie (1304) 56, ('06) 93, ('12) 189, ('13) 205, ('14) 215/16	
Grit (1316) 248	Textielindustrie (1320) 299	
Grondbelasting (1304) 57	Thee (1308) 128, ('14) 216	
Harsen e.d. (1325) 372	Tuinbouw (1302) 30/31, ('05) 75, ('06) 92, ('11) 175, ('12) 189/90, ('14) 216, ('16) 249, ('18) 273, ('19) 287, ('20) 299, ('23) 345	
Hooi (1307) 107, ('14) 216	Turf (1311) 174, ('16) 249	
Hotels, restaurants enz. (1308) 128, ('16) 248	Varkens (1304) 57, ('06) 93, ('12) 190, ('16) 249, ('23) 345, ('25) 372	
Hout (1304) 56, ('11) 173, ('14) 215, ('19) 287, ('24) 357	Vaten (1307) 107	
Houtteelt (1311) 174	Veeboekje (1306) 96	
Huurprijzen (1303) 46, ('21) 311	Veevoeder .. (1304) 53, ('17) 262, ('21) 311, ('24) 357	
Hypotheekwezen (1304) 57	Vereffeningscertificaten (1305) 77	
Invoerrechten (1304) 56, ('05) 74/75, ('08) 128	Verf (1312) 184, ('19) 287, ('21) 311, ('23) 345	
Ijkwet (1314) 215	Vermogensbelasting (1314) 219	
IJzer en staal (1304) 56, ('07) 107, ('08) 128, ('09) 147, ('13) 205, ('18) 273, ('22) 328, ('23) 345, ('24) 357	Vervoerswezen (1305) 75, ('06) 93, ('07) 109, ('09) 147, ('11) 173, ('19) 287, ('20) 299, ('25) 373	
Jachtwezen (1324) 357	Verwerkende Industrieën (1303) 46, ('07) 107, ('13) 205, ('14) 215, ('16) 248/49	
Jute (1305) 74, ('11) 173	Verzekering (1304) 57, ('25) 372	
Kaas (1305) 75, ('06) 93, ('12) 191	Vetsmelters (1304) 57	
Keramische Industrie (1307) 107, ('13) 205	Vezels (1311) 173	
Klommen (1312) 189	Visscherij (1316) 249, ('18) 273, ('20) 299, ('23) 345	
Koffie (1306) 92, ('08) 129, ('14) 216, ('15) 233	Vlas (1311) 175, ('12) 190, ('13) 205	
Kunstmest (1312) 189/91, ('18) 273	Vleesch (1304) 57, ('05) 75, ('07) 108, ('08) 128, ('12) 190, ('14) 216	
Kunstzijde (1311) 173		

Cijfers tusschen haakjes verwijzen naar nummer E.-S.B., tweede cijfers naar de bladzijde, waar het bericht voorkomt.

DE TWENTSCHE BANK N.V.

GEVESTIGD TE AMSTERDAM

Maandstaat op 31 Mei 1941

Kas, Kassiers en Daggeldleeningen	f	7.587.853,30
Nederlandsch Schatkistpapier	,,	203.287.485,03
Ander Overheidspapier	,,	10.041.162,19
Wissels	,,	89.351,26
Bankiers in Binnen- en Buitenland	,,	12.799.354,11
Effecten en Syndicaten	,,	4.228.893,21
Prolongatiën en Voorschotten tegen Effecten	,,	21.958.984,65
Debiteuren	,,	41.102.830,36
Deelnemingen — (incl. Voorschotten)	,,	1.544.155,05
Gebouwen	,,	4.000.000,—
Belegde Reserve voor Verleende Pensioenen	,,	1.654.771,89
Effecten van Aandeelhouders in Leendepot	,,	13.224.850,—
	f	<u>321.519.691,05</u>

Kapitaal	f	40.000.000,—
Reserve	,,	10.750.000,—
Deposito's op Termijn	,,	30.981.428,40
Crediteuren	,,	218.414.346,92
Overloopende Saldi en Andere Rekeningen	,,	6.494.293,84
Reserve voor Verleende Pensioenen	,,	1.654.771,89
Aandeelhouders voor Effecten in Leendepot	,,	13.224.850,—
	f	<u>321.519.691,05</u>